RYNEK METALOWY i MASZYNOWY

NAJOBSZERNIEJSZE CZASOPISMO FACHOWE W POLSCE

THE-METAL-AND-MACHINE-MARKET (WEEKLY)

LE MARCHÉ DES MÉTAUX ET DES MACHINES (HEBDOMADAIRE)

DER METALL- UND MASCHINEN-MARKT (WOCHENBLATT)

PRZEDPŁATA: Kwartalnie 4½ zł. Dla Gdańska 4½ guld. Dla Niemiec 4½ mk. Dla Ameryki 1 dol. kwart.

Pozostałe warunki zamieszczone są na ostatniej stronie numeru.

Poznań, 31 marca 1927

REDAKCJA i ADMINISTRACJA
POZNAŃ, WIELKA 10 - TEL. 2277

SUBSCRIPTION RATES: For 3 months (England) . . . sh 5
„ „ „ (Germany) Gmks 4.50
„ „ „ (U. S. A.) . Dol. 1.—

ADVERSTISING-RATES:
Full page zł. 100.— Half a page zł. 60.— One fourth of a page zł 35.— One eighth of a page zł. 20.— One sixteenth of a page 10.— Advertisements on Cover plus additional fee. Advertisements from abroad will be calculated according to special rates.
In special editions the rates are different.

Nr. 13. Poznań — Warszawa — Katowice — Gdańsk **Rok VII.**

Treść nr. 13

Polski przemysł cynkowy w roku 1926.

Produkcja cynku w całem państwie w roku 1925 wynosiła miesięcznie przeciętnie 9.528, w I. półroczu 1926 r. podniosła się ona na 9.898 ton, od III. kwartału okazuje dalszą tendencję rosnącą, w III. kwartale powiększa się bowiem do 10.357 ton miesięcznie, w IV. zaś do 11.281 ton miesięcznie. Prawie 90 proc. ogólnej produkcji cynku przypada przytem na obwód śląski, i tak w grudniu 1926 r. z ogólnej cyfry 10.949 ton na Śląsk przypada 9.401 ton, czyli 85,95 proc., na województwo krakowskie 1.104 = 10,00 proc., na województwo kieleckie 444 ton = 4,05 proc.

Ograniczamy się poniżej do przedstawienia danych, charakteryzujących tylko wytwórczość cynkowni Śląska, co nie powinno jednak wypaczyć poglądu na wyniki produkcyjne przemysłu cynkowego całego państwa, gdyż w dorobku ich Śląsk zajmuje dominujące miejsce.

Produkcję hut cynkowych Śląska w roku 1926 obrazuje poniższa tabela, w której dla porównania przytaczamy równocześnie wyniki produkcji z roku 1925 i 1924.

Rok:	1926	1925	1924
Cynk surowy	106.235	98 200	78 816
Cynk rafinowany	56.778	44.222	54.222
Pyłek cynkowy	6.127	3.948	3.856
Tlenki cynkowe	5.161	4.063	483

Jak wynika z powyższych liczb, produkcja cynkowni uległa w roku 1926 dość znacznemu wzrostowi, na szczególną uwagę zaś zasługuje wzrost w porównaniu z 1924 r., w którym przemysł cynkowy wywozić mógł jeszcze produkt obrobiony, tj. blachę cynkową do Niemiec. Produkcja walcowni cynku wykazuje natomiast w 1926 r. spadek, w porównaniu z 1925 i 1924 r.

Rok:	1926	1925	1924
Blacha cynkowa	8.279	26.934	25.800
Odlewy i in. wyr. z cynku	117	112	86

Z przeciwstawienia powyżej przytoczonych liczb wynika, iż w roku 1926 przemysł cynkowy zwrócił się w kierunku wydatnego powiększenia wytopu cynku, przyczem udało się przekroczyć wyniki produkcyjne 2 ubiegłych lat. Natomiast znacznemu ograniczeniu uległa praca walcowni, przerabiających cynk na produkt gotowy, tj blachę. Przyczyną tej ewolucji wytwórczej były trudności zbytu blach cynkowych, wynikające głównie z powodu wstrzymania wywozu cynku w stanie obrobionym do Niemiec. Przemysł cynkowy w roku 1926 kontynuował wprawdzie z powodzeniem starania o nowe rynki zbytu, mogące zastąpić rynek niemiecki, jednakże z powodu silnej konkurencji belgijskiej i amerykańskiej nie udało się jeszcze pozyskać terenów zbytu w dostatecznym stopniu rekompensujących utratę rynku niemieckiego. Ponieważ zaś zapotrzebowanie rynku krajowego na blachy cynkowe zwiększyło się tylko w skromnej mierze, o stanie produkcji walcowni bezpośrednio decydowały możliwości eksportowe. Jak zaznaczono, były one ograniczone i trudne (eksport kierował się przeważnie ku krajom zamorskim z Japonją na czele), wobec czego efekt produkcyjny walcowni wykazuje niedobór w stosunku do lat ubiegłych, gdy około 80—90 proc. eks-

portu blach pochłaniał rynek niemiecki. W związku z przedstawioną zmianą dynamiki produkcyjnej charakterystycznemu przesunięciu uległ również udział wytworów przemysłu cynkowego w bilansie handlowym. Przesunięcia te ilustruje następujące zestawienie:

Ilości i wartości wywozu cynku:
(Wartość w tys. złotych)

	Rok 1926	Rok 1925
Cynk i pył cynk.	113.972 ton, 87.807 zł;	68.921 t., 58.439 zł
Blacha cynkowa	8.347 ton, 7.392 zł;	24.878 t., 24.543 zł

Jak widać z powyższych liczb, wywóz cynku uległ znacznemu wzrostowi, natomiast podobnie, jak widzimy to z liczb produkcji, spadł eksport blach. Wartość wywozu produktów cynkowych, która w roku 1925 wynosiła 82.982 tys. zł, w roku 1926 podniosła się na 95.199 tys. zł. Jeśli jednak porównamy wartość wywozu 1 tony cynku w roku 1926 z analogiczną liczbą, dotyczącą wartości jej z r. 1925, stwierdzimy, iż w roku 1926 wyraża się ona kwotą 770,42 zł, w roku 1925 zaś kwotą 847,91 zł. Przeciętna wartość 1 tony blachy cynkowej w roku 1925 wynosiła 986,93 zł, w roku 1926 natomiast 885,55 zł, a więc również się obniżyła. Spadek wartości wywozu przypisać należy głównie obniżeniu się cen cynku na rynku światowym, o ile idzie zaś o blachy, czynnikiem pomniejszającym efekt finansowy wywozu był ponadto fakt, iż przemysł kalkulować musiał niższe ceny, by umożliwić sobie w ten sposób wejście na odległe rynki, narażając eksport na obciążenie wysokiemi kosztami przewozu.

Rok 1926 spowodował również szereg charakterystycznych przesunięć w gospodarce surowcowej przemysłu cynkowego. Podczas gdy w roku 1925, z powodu wysokiej ceny rud zagranicznych, nie kalkulujących się z powodu wysokiego kursu złotego (okres I. półrocza 1925), przemysł pracował przeważnie na rudzie krajowej, w roku 1926 uwidocznia się zasadnicza zmiana. Przemysł cynkowy poczyna na szerszą skalę sprowadzać rudy zagraniczne, jakkolwiek nie zaniedbuje przytem także wzmożonej eksploatacji krajowych pokładów rudnych. Prażelnie śląskie wyprażyły w 1926 roku ogółem 266 654 ton rud, w stosunku do dwóch lat ostatnich widocznym jest więc przyrost produkcji, wynosiła ona bowiem:

Rok:	1926	1925	1924
Rudy prażone	266 654	259 408	195 666

Mimo zwiększonego zastosowania rud krajowych przemysł cynkowy nie mógł się jednak obejść bez znacznego dowozu rud zagranicznych. Dowodem tego są poniższe liczby:

(Wartość w tys. złotych)

	Rok 1926:	Rok 1925:
Przywóz rud cynkowych	100 933 ton, 15 000 zł;	36 349 ton, 4 513 zł

Wartość 1 tony rudy importowanej wyrażała się w roku 1925 kwotą 123,88 zł, w roku 1926 — 148,86 zł, uległa więc wzrostowi, co nie oddziałało jednak hamująco na przywóz, gdyż wzmożenie wytopu cynku zniewalało przemysł do szerszego stosowania zagranicznej rudy niż w latach ubiegłych, gdy lepiej zatrudnione były walcownie. Nawiasowo nadmienić należy, iż dzięki silnemu wzrostowi wytopu cynku produkcja prażelni szczególnie w II. półroczu 1926 roku wykazywała tendencję zwyżkową, osiągając najwyższe napięcie w październiku, w którym to miesiącu doszła do 24 490, podczas gdy maksymalna produkcja w 1925 roku nie dochodziła do 21 000 ton (październik 1925 — 20 639 ton).

Dążąc do zwiększenia produkcji cynku surowego i rafinowanego celem zrównoważenia ujemnych konsekwencyj, wywołanych niedostatecznem zatrudnieniem walcowni, natrafiała jednakże na przeszkody, gdyż prażelnie odsiarczające blendę cynkową (rudy) musiały nadmiernie zwiększyć produkcję produktu ubocznego t. j. kwasu siarkowego. Wspomniany produkt, jak wiadomo, notorycznie ogranicza swobodę ruchu prażelni i uniemożliwia im dowolne zwiększenie wytopu, wskutek czego praca w prażelni w pewnej mierze stosować się musi do możliwości odbytu wspomnianego produktu ubocznego.

Wskutek niemożliwości wywozu do Niemiec konjunktury zbytu dla kwasu siarkowego przedstawiały się w roku 1926 niepomyślnie, jakkolwiek rynek krajowy okazywał wzrost zapotrzebowania. Wzrost ten jednak dalekim jest jeszcze od pełnej cyfry produkcji, wskutek czego kosztem znacznych wysiłków nadwyżkę wytwórczości plasować musiano na rynkach zagranicznych. W ostatecznym efekcie produkcja kwasu siarkowego wykazuje w roku 1926 dość silny spadek i obniżeniu uległy również cyfry wywozu tegoż artykułu za granicę. Dowodem tego mogą być poniższe cyfry:

	1924 r.	1925 r.	1926 r.
Produkcja kwasu siarkowego H_2SO_4	145 876	214 661	167 697
Produkcja kwasu siarkawego H_2SO_3	5 723	2 768	2 283

Produkcja kwasu siarkowego wykazywała najsilniejsze napięcie w 1-szym kwartale r. 1926, w drugim doznała osłabienia, w III znów podniósła się, w IV zaś znacznie opadła, obniżając się w grudniu do 11,55, podczas gdy w styczniu jeszcze wynosiła 17 400. Nawiasowo nadmienić należy, iż produkcja rud prażonych wykazywała wprost przeciwną dynamikę, co stanowić może dowód, iż przemysł cynkowy, gdyby konjunktury zbytu kwasu siarkowego były pomyślniejsze, mógłby produkować pod koniec roku nie zmniejszone, lecz właśnie znacznie zwiększone ilości kwasu siarkowego.

Jak zaznaczono, wywóz kwasu siarkowego uległ dość silnemu spadkowi:

1926 r.: ton 23 581, wartość złotych w złocie 916 000
1925 r.: ton 53 580, wartość złotych w złocie 2 009 000

Wartość 1-ej tony kwasu siarkowego wyrażała się zatem w roku 1926 kwotą 38,84, w roku 1925 kwotą 37,49, uległa więc nieznacznemu wzrostowi. Mimo scharakteryzowanych powyżej ujemnych objawów produkcyjnych, zasadzających się na spadku produkcji i wywozu blach cynkowych, jakoteż produktu ubocznego, tj. kwasu siarkowego, w ogólnym wyniku przemysł cynkowy w roku 1926 znacznie podniósł swoją sprawność wytwórczą, czego dowodem jest znaczny wzrost produkcji cynku. Jeżelibyśmy mieli mierzyć stan położenia przemysłu cynkowego ilością zatrudnionych pracowników oraz fluktuacjami tej liczby, moglibyśmy stwierdzić w toku poszczególnych miesięcy ub. r. ewolucyjną poprawę.

Stan załogi w prażelniach w styczniu 1926 roku był najniższy i wynosił 1 901 osób. Najwyższe swoje napięcie osiągnął w grudniu, w którym to miesiącu załoga zwiększyła się do 2 082 osób.

Podobną dynamikę zdradzał również stan załogi, zatrudnionej w walcowniach. W styczniu 1926 wynosiła ona 185 osób, w IV kwartale ub. r. poczyna jednak stopniowo wzrastać, dochodząc w grudniu do 290 osób. Zaangażowanie się Anaconda Copper Mining w śląskim przemyśle cynkowym, a mianowicie w Sp. Akc. Gieschego, niezawodnie wzmoże znaczenie polskiego przemysłu cynkowego na rynku światowym, gdyż grupa amerykańska dąży dziś do zwiększenia produkcji cynkowni Gieschego i w tym celu podjęła szereg prac inwestycyjnych, które w wyniku swym winny znacznie podnieść sprawność oraz siłę produkcyjną hut, należących do koncernu Gieschego.

W razie utworzenia planowanego obecnie międzynarodowego syndykatu cynkowego Polska, zajmująca w produkcji światowej trzecie miejsce, w produkcji zaś europejskiej drugie, bezpośrednio po Belgji, winna zyskać jeszcze silniejszą pozycję na rynku światowym, jako producent i eksporter cynku. Jeżeli bowiem syndykatowi uda się przez dostosowanie produkcji do możliwości zbytu rynku światowego ustabilizować ceny i wogóle unormować stosunki zbytu, konjunktura przemysłu cynkowego może doznać znacznej poprawy, co z kolei rzeczy byłoby czynnikiem, sprzyjającym stopniowemu zwiększeniu produkcji.

Co mówią o obecnym sezonie na maszyny i narzędzia rolnicze?

Wobec rozpoczynającego się sezonu w dziale maszyn i narzędzi rolniczych, zwróciliśmy się do szeregu instytucyj kompetentnych, celem poinformowania się o sytuacji na rynku tej branży.

W **Syndykacie Rolniczym Warszawskim** rzucił nam pan dyrektor Narewski garść uwag ogólnych, kierując nas po bliższe szczegóły do **„Kooprolnej"** i do **„Zjednoczenia Polskich Fabryk Maszyn i Narzędzi Rolniczych"**.

— Rok obecny — twierdzi p. dyrektor Narewski — zapowiada się dla rolnictwa względnie pomyślnie. Jest on poniekąd przełomowy: ciężkie dotychczas warunki kredytowe odwracały uwagę rolnika od spraw czysto rolniczych ku finansowym. Dziś, z obniżeniem stopy procentowej i w związku z rozwijającą się planową parcelacją, kłopoty finansowe schodzą na plan dalszy, zwiększa się natomiast kolosalnie zainteresowanie sprawami czysto rolniczemi, a więc przedewszystkiem — sprawami racjonalnej uprawy roli. Odczyty o nowoczesnych metodach uprawy roli, urządzane ostatnio przez instytucje rolnicze, miały powodzenie wprost olbrzymie, również książki fachowe na temat ten są w mig rozchwytywane — to są wszystkie objawy zupełnie nowe.

W ścisłym związku z tem zjawia się, oczywiście, i większe zapotrzebowanie na ulepszone maszyny i narzędzia rolnicze.

Maszyny i narzędzia rolnicze produkujemy w wielkich ilościach w kraju, z zagranicy sprowadzamy jedynie rodzaje specjalnie skomplikowane, precyzyjne. Otóż, o ile chodzi o przemysł krajowy, nasuwa się uwaga, że jest poprostu koniecznem, aby ruch zmierzający ku zjednoczeniu wszystkich fabryk maszyn i narzędzi rolniczych, ruch, zapoczątkowany już w Kongresówce, ogarnął całą Polskę. W obecnym bowiem stanie rzeczy każda fabryka pracuje na własną rękę, każda produkuje wszelkie rodzaje objektów. Po zjednoczeniu natomiast nastąpi podział pracy, specjalizacja; każda fabryka produkować będzie inne rodzaje maszyn, a to przyczyni się po pierwsze — do znacznego potanienia, a po drugie — do podniesienia jakości produkcji. Znaczenie tedy zjednoczenia tych fabryk będzie dla rolnictwa naszego ogromne.

A teraz — bliższe szczegóły o sytuacji na rynku omawianym. W sprawie artykułów przywozowych informuje nas w **„Kooprolnej"** p. inż. Łobanowski:

— W porównaniu z rokiem zeszłym popyt na maszyny rolnicze jest znacznie lepszy. Największem powodzeniem cieszą się traktory i maszyny do mechanicznej uprawy roli marki amerykańskiej „J. H. C." Okazały się one najbardziej odpowiedniemi do pracy na naszych rolach. Sprowadziliśmy w tym roku 33 traktory z pługami i wszystkie zostały już rozsprzedane, a popyt i w dalszym ciągu nie maleje. Tymczasem w roku zeszłym sprowadziliśmy ilość znacznie mniejszą i sprzedaliśmy z wielkim trudem; (traktor finansowo przedstawia się bardzo poważnie — około 1 700 dolarów). Również duże jest zainteresowanie — ze strony mniejszych właścicieli — traktorami Fordson z dwuskibowemi pługami Olivera.

Na takie polepszenie zbytu wpłynęła niewątpliwie zwyżka cen zboża, dzięki której rolnicy mogli porobić oszczędności.

Daje się już zaobserwować też zainteresowanie na sezon jesienny, — młocarniami i garniturami młocarnian, głównie Marshalla i Hofher-Schranza.

Warunki sprzedaży są nad wyraz dogodne. Rozumiemy doniosłe znaczenie maszyn rolniczych dla podniesienia poziomu uprawy roli w Polsce i dlatego robimy wszystko, co możemy, aby ułatwić rolnikom ich nabywanie. Sprzedaż tedy odbywa się za niewielką zaliczką na raty, do 18 miesięcy; w praktyce ten „maksymalny" 18-miesięczny termin stosowany jest najczęściej. Wypłacalność jest nienajlepsza; rolnicy — pomimo tak długiego terminu spłat — proszą jeszcze o prolongaty. I przeważnie je uzyskują.

Zasadniczo staramy się sprowadzać z zagranicy jedynie te rodzaje maszyn, których przemysł krajowy nie wyrabia. Na naczelnem miejscu stawiamy więc traktory — te w Polsce nie są produkowane i zapewne nieprędko ujrzymy pierwszy polski traktor, gdyż budowa objektów tych nie może się odbywać w żadnej z fabryk istniejących, ale wymaga specjalnych, nowocześnie urządzonych warsztatów i pierwszorzędnego surowca.

O ile chodzi o maszyny nieskomplikowane, to potrzeby w tym zakresie są zaspokajane wyłącznie w kraju; wysokie cło nie dopuszcza towarów zagranicznych. Przyznać trzeba, że produkcja krajowa, choć stoi na wysokim poziomie, nie może jednak osiągnąć tej doskonałości co zagraniczna, która jest: standaryzowana, strustowana i zmechanizowana, wprowadza wciąż nowe ulepszenia, nowe systemy pracy, nowe modele... Na to wszystko my jesteśmy — za biedni.

Przy sposobności warto zaznaczyć, że wobec słabo rozwiniętej sieci kolejowej w Polsce, ogromne znaczenie dla rolnictwa ma rozwój automobilizmu, zwłaszcza transportowego. O ile naprzykład przewozimy narzędzia rolnicze z fabryki do gospodarstw rolnych bezpośrednio samochodami, potania to znacznie koszty, gdyż unikamy przeładunków; pozatem osiągamy takie plusy, jak szybkość i niezależność od rozkładu jazdy. Biorąc to wszystko pod uwagę, zarówno „Kooprolna", jak i Syndykat Roln. Warsz. postarały się o przedstawicielstwa zagranicznych marek automobilowych, specjalnie odpowiadających potrzebom rolnictwa.

Import żelaza w państwach bałtyckich i skandynawskich.

ESTONJA.

Import ogólny żelaza walcowanego, blach i rur żelaznych wzrasta z roku na rok. Podział szczegółowy obrazuje niżej podana tabliczka:

Gatunek	Ilość w tonach		
	1926	1925	1924
Żelazo w sztabach (walcowane)	6 846	7 866	5 806
Szyny kolejowe	2 319	608	314
Żelazo w arkuszach grub. ponad 1/3 mm	1 377	1 842	1 493
Blacha żelazna	1 721	1 842	1 332
Rury żelazne	630	536	942
Ogółem	12 893	12 695	9 887

FINLANDJA.

Import żelaza Finlandji wzmógł się jeszcze bardziej i to o przeszło 68 procent w porównaniu z 1925 rokiem. Import ten przedstawiał się, jak następuje:

Gatunek	Tony	
	1925	1926
Belki żelazne kąt. gorąco walcowane	28 202	56 945
„ „ „ zimno „	221	288
Rury i części	7 300	10 042
Blachy — ogółem	16 705	20 975
w tem blachy:		
a) zwyczajne	9 666	13 411
b) cynkowane	5 354	6 491
c) poołowiane	1 340	874

DANJA.

Dotychczas znane są dane i liczby za rok 1924 i 1925. W tablicy niżej zamieszczonej uderza przedewszystkiem zniżka importu żelaza surowego i wyrobów z żelaza:

Gatunek	Tony	
	1925	1924
Żelazo surowe	31 039	40 851,4
Belki żelazne U i I	17 344,5	18 725,4
Żelazo handlowe	66 715,2	87 524,5
Płyty żelazne cynowane	12 756,7	16 010,9
„ „ ocynkowane	13 411,1	11 216,4
„ „ zwykłe	40 [illegible]44,8	59 950,7
Rury ciągn. i części	14 799	16 994,1
„ lane	9 041,3	12 885,8
Szyny kolejowe	16 962,1	17 310,3
Łańcuchy żelazne	1 142,1	1 743,8
Drut żelazny walc.	18 776,9	15 379,0
„ „ „ niżej 5 mm	1 828,2	1 662,8

Gatunek	Tony	
	1924	1925
Żelazo fason. walc. na gorąco	89 639	97 472
Żelazo ziarniste	167	213
Żelazo w sztang. walc. lub ciągnięte na zimno	1 432	2 020
Pręty żelazne walc. na gorąco	40	52
Blacha	50 323	49 468
Rury i części niekute	14 170	15 049
Rury walc. lub ciągn. na gorąco	17 944	21 645
Rury ciągnięte na zimno	183	155

SZWECJA.

I tu ogłoszono dotychczas dane za rok 1924 i 1925, przyczem również zauważyć można lekki wzrost importu ogólnego.

W najbliższym czasie podamy liczby, dotyczące krajów bałtyckich i skandynawskich pozostałych. Ze względu na wagę tych rynków dla hutnictwa i przemysłu żelaznego Polski postaramy się uzupełnić ogólne dane importowe liczbami, wskazującemi kierunki przywozu do tych krajów. zg.

Szwedzki przemysł żelazny.

(W II półroczu 1926).

W szwedzkim przemyśle żelaznym od paru już lat panuje depresja, którą zauważyć było można jeszcze w I półroczu 1926. Dopiero od lipca 1926 r. pośrednie skutki i następstwa strajku węglowego w Anglji dały zaczątki pierwsze poprawy sytuacji i w tej gałęzi gospodarstwa szwedzkiego. Ceny zwyżkowały — zresztą nieznacznie — i nastąpiło wzmożenie produkcji i zbytu.

Tablica porównawcza produkcji żelaza w latach 1925 i 1926 przedstawia się jak następuje:

Tysiące ton 1925—1926

Gatunek	Lipiec-Wrzesień		Październik-Grudzień		Styczeń-Grudzień	
	1925	1926	1925	1926	1925	1926
Żelazo surowe	102,2	118,9	98,5	105,9	424,8	456,3
Półsurowiec kowalny	124,9	144,6	130,1	126,0	511,2	518,9
Żelazo walcowane i kute	83,5	86,1	85,6	91,4	328,9	341,0

Z powyższej tablicy wynika, że produkcja ogólna w r. 1926 przekroczyła o 4 proc. produkcję z roku 1925. Natomiast w porównaniu z produkcją w r. 1913 wytwórstwo żelaza pozostało nadal bardzo niskie, wynosząc dla grup, wyżej podanych, 62 wzgl. 70 i 72 proc.

Wywóz ogólny, a zwłaszcza eksport żelaza surowego wzrósł bardzo znacznie w ostatnim kwartale 1926 r. Ale eksport w kwartałach poprzednich był bardzo niski w porównaniu z liczbami w odnośnych okresach r. 1925. Skutkiem tego eksport w r. 1926 mimo znacznej zwyżki w kwartale czwartym nie osiągnął poziomu wywozu w r. 1925.

Wywóz w tonach:

Gatunek	Lipiec-Wrzesień		Październik-Grudzień		Styczeń-Grudzień	
	1925	1926	1925	1926	1925	1926
Żelazo, żeliwo, stopy	26 090	20 990	24 640	53 630	105210	103650
Żelazo kowalne, st 1 fabrykaty walcowane	31 020	30 060	30 660	34 010	123780	116060

Znaczenia tej poprawy na szwedzkim rynku żelaznym — zdaniem sfer gospodarczych Szwecji — nie należy przeceniać. Ceny nadal, jak dotychczas, kształtują się niezadowalająco, a i w ogólnych warunkach produkcji szwedzkiego przemysłu żelaznego narazie nie widać zmian na lepsze. Zg.

Tow. Akcyjne

PRZEMYSŁU METALURGICZNEGO

w POLSCE

2984

Radomsko

Adres telegraf.: „Metal" Telefon nr. 22

WYRABIA:

DRUT żelazny i stalowy ciągniony, drut miedziowany, drut kolczasty.
GWOŹDZIE wszelk. rodzaju, sprężyny meblowe, nity żelazne i miedziane.
ŚRUBY i wkrętki do mebli, podkładki wkrętki do drzewa żel. i mosiężne, wkrętki kute, śruby jasne do metali.
ŁOPATY i szpadle wszelkich kształtów i gatunków z trzonkami lub bez.
WIDŁY stalowe.
KONSTRUKCJE ŻELAZNE, jako to: dachy, mosty, zbiorniki, pomosty, kolejki przenośne, zwrotnice kolejowe, rozjazdy i zwrotnice tramwajowe, wagoniki, kolejki napowietrzne, dźwigi i krany, szkielety wież kościelnych, taczki żelazne i t. d.

Artykuły do szlifowania

jak płótna, papiery, tarcze szlifiercze: ze szmerglu „Naxos", korundu i karborundu. Minerały mielone, szmergiel i pomeks wszelkich grubości

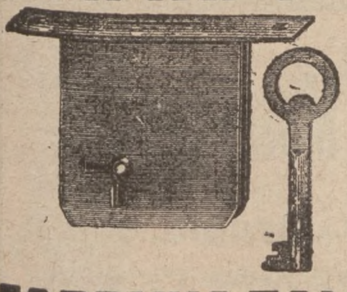
poleca

Haeberle i S-ka Tow. Kom.

Pierwsza Polska Fabryka Wyrobów Szmerglowych

2796 Grodzisk - Mazowiecki 3724

ZAMKI I OKUCIA

BUDOWLANE I MEBLOWE

wykonuje

TORUŃSKA

FABRYKA ZAMKÓW J. Broda

TORUŃ, UL. KOSZAROWA 11-13. TELEFON 1441

Adres telegraficzny: „BRODABIURO" 42

CYNKOWNIA WARSZAWSKA

Znak CW fabryczny

Firma egzystuje od roku 1905

CYNKOWNIA WARSZAWSKA

(właśc.: Inż. T. Rapacki i Z. Święcicki)

w Warszawie, ul. Boduena 3, telef. 52-07, 52-77

poleca:

BLACHĘ ŻELAZNĄ CYNKOWANĄ w gatunku najwyższym różnych wymiarów i grubości
Tłoczoną dachówkę blaszaną cynkowaną,
Akcesorja dachowe żelazne cynkowane,
Parniki do kartofli i paszy, kubły, kociołki do bielizny, wanienki do zmywania naczyń, wanny kąpielowe i inne wyroby żelazne cynkowane.

Przyjmuje do ocynkowania rożne przedmioty żelazne.

BLACHĄ ŻELAZNĄ CYNKOWANĄ wyrobu Cynkowni Warszawskiej pokryto przeszło 20,000 budynków w Polsce. 3651

Młocarnie szerokomłotne VISTULA
Młocarnie z przymykami
Młocarnie z wałami do gładkiej słomy
Walce, kieraty
Siekacze do buraków
Sortowniki ziemniaków
Maszyny do czyszczenia zboża
Sieczkarnie bębnowe do zapędu mechanicznego stojące i na wozach
Sieczkarnie tarczowe
Koła transmisyjne
Pompy do gnojówki z rurą stalową i wyjmującemi wentylami
Szufle ziemne do transportowania ziemi

wykonuje jako długoletnią specjalność

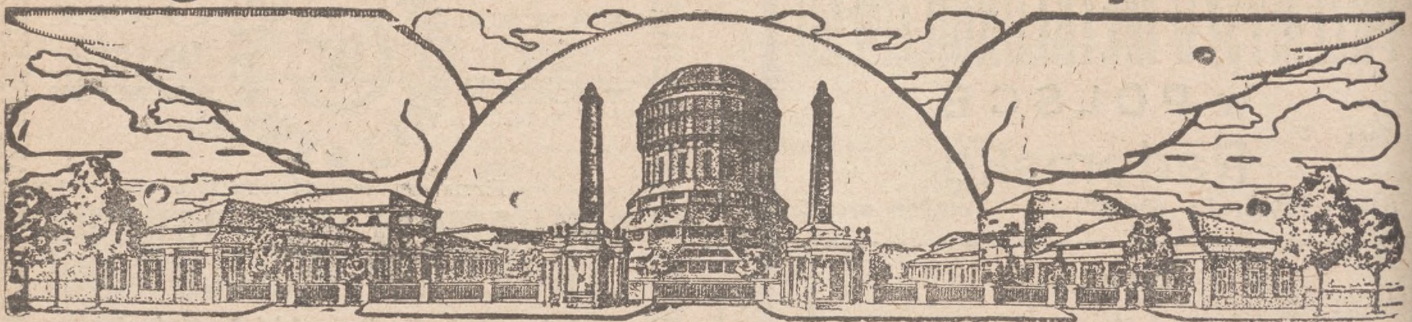
A. P. Muscate

Fabryka Maszyn T. z o. p.

TCZEW (Pomorze)

3653

Targi Poznańskie od 1—8 maja 1927

Udział Ziem Wschodnich w Targu Poznańskim.

Dyrekcja Targu otrzymała zgłoszenie zbiorowego udziału Polesia w tegorocznym Targu. Polesie wystawia następujące działy: Dział drzewny, zawierający zarówno surowce, jak półfabrykaty i produkty suchej destylacji drzewa, dział produkcji zwierzęcej, dział produkcji roślinnej, dział przemysłu ludowego, dział wikliniarski, przemysł rolny, bogactwa mineralne, hutnictwo, przemysł metalowy, wykresy i dane statystyczne.

Wycieczki na Targ.

Zarząd Stowarzyszenia Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijan w Łodzi, organizuje wspólną wycieczkę swych członków w ilości około 70 osób na tegoroczny Międzynarodowy Targ w Poznaniu. Wycieczka powyższa przyjedzie do Poznania prawdopodobnie na otwarcie Targu w dniu 1 maja rb.

Zniżki na linjach lotniczych.

Polska Linja Lotnicza „Aerolot" udzieliła wszystkim wystawcom i zwiedzającym Targi Poznańskie oraz udającym się z Wiednia do Poznania 50 proc. zniżki na jazdę samolotem na wszelkich linjach „Aerolotu". Dla przesyłek eksponatów przyznano również 50 proc. zniżki.

Ameryka a Targi Poznańskie.

Polskie Poselstwo w Waszyngtonie donosi, że stara się o zorganizowanie udziału Ameryki w tegorocznych Międzynarodowych Targach Poznańskich. Znaczenie Targów dla rozwoju stosunków gospodarczych pomiędzy Ameryką a Polską omawia szczegółowo organ Amerykańskiego Ministerstwa Handlu.

Rozpowszechniony szeroko wśród polskiej emigracji „Dziennik Chicagoski" nawołuje Polaków, którzy wybierają się masowo na wiosnę do Polski, aby wprost z Warszawy, gdzie uczestniczyć będą w święcie narodowem 3-go Maja, udali się gremjalnie na zwiedzenie Międzynarodowych Targów Poznańskich, które dadzą im najlepszą okazję zapoznania się z przemysłem i wytwórczością Polski.

Przemysł metalowy w Łodzi a Targ Poznański.

Dyrektor Targów Poznańskich p. M. Krzyżankiewicz podczas swej bytności w Łodzi odbył konferencję w Związku Metalowców. Wynikiem konferencji jest zapowiedź, że firmy łódzkie branży metalurgicznej wezmą gremjalny udział w tegorocznych Targach Poznańskich. Przemysł metalowy będzie tego roku bardzo licznie i okazale reprezentowany.

Przyznanie zniżek kolejowych w Austrji dla Targu Poznańskiego.

Austrja udzieliła zniżek kolejowych na kolejach austrjackich w wysokości 25 proc. w obie strony dla wystawców i zwiedzających Międzynarodowe Targi Poznańskie.

Wycieczka przemysłowców polskich do Jugosławji.

Jak się dowiadujemy, w początkach maja, podczas Targów w Zagrzebiu, zorganizowany zostanie również i pokaz polski. Organizacją pokazów polskich na Targach zagranicznych zajmuje się Polska Ekspansja Gospodarcza. Z okazji tej Mnisterstwo Przemysłu i Handlu w Warszawie organizuje wycieczkę sfer gospodarczych polskich do Jugosławji. Wycieczkę polską podejmować będą tamtejsze Izby Handlowe, wobec czego koszty udziału w pow. wycieczce będą zredukowane do minimum. Dyrektor Międzynarodowych Targów Poznańskich wyjechał do Jugosławji, celem przygotowania gruntu dla wycieczki jugosłowiańskiej do Polski na tegoroczny Międzynarodowy Targ w Poznaniu.

Oficjalny udział Belgji w tegorocznych Międzynarodowych Targach w Poznaniu.

Dyrekcja Targu Poznańskiego otrzymała wiadomość, że rząd belgijski bierze oficjalny większy udział w tegorocznym Targu Poznańskim. Pomiędzy innemi wystawiają fabryki broni, konfekcji, galanterji, firmy kolonjalne oraz wiele innych.

L. ŁAZARSKI i S-ka

Poznań

ul. Zwierzyniecka 8. — Telefon 61-75

3860

Części zapasowe

maszyn żniwnych i rolniczych

oraz wszelkie wyroby firmy P. D. Rasspe Söhne, Solingen.

SKŁADNICA
rozmaitych części do kosiarek, żniwiarek i wiązarek wszelkich systemów.
Siewników Westfalja — Siewników rzędowych — Opełaczy różnych systemów — Kultywatorów — Grabi konnych i przetrząsaczy — Bijaki i listwy do młóckarń parowych. — Łożyska kulkowe i rolkowe — Sprężyny — Nity — Śruby — Wszelkie piły dla rolnictwa i przemysłu — Lemiesze i odkładnie. 3860
Windy — Lewarki — Noże do sieczkarń — Klucze do muterek wszelkich profilów.

Zastępstwo główne na Wielkop. i Pomorze
samochodów i części do nich
słynnej francuskiej fabryki „Mathis.“

WSZELKIE AKCESORJA do spawania acetylenem

wytwornice, palniki do spawania i cięcia, wentyle redukcyjne, manometry, proszki do spawania surowca, bronzu miedzi, aluminjum, pałeczki, karbid i tlen poleca ze składu

ST. GRABIANOWSKI i S-ka

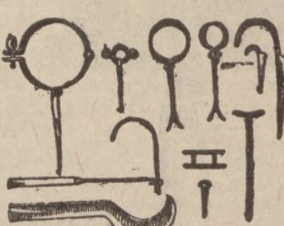
Poznań, plac Wolności 14a.

Telefon 40 10 i 40 11. 3676

SPIRALA

czarne lub ocynkowane

wyrabia:

Fabryka Wyrobów Żelaznych
Inż. R. KOŚMALLA
Tel. 12 — SZOPIENICE, ul. Rejtana 39

3669

EPOKOWY WYNALAZEK
nagrodzony złotym medalem na zeszłorocznej wystawie wynalazków w Warszawie

Maszyny do prania

systemu Tadeusza Podoskiego
piorą bez tarcia i gotowania tylko przez zanurzanie we wodzie i wygniatanie. — 90% oszczędności czasu, pracy, mydła i bielizny. Prać może każde dziecko.

Towarzystwo Przemysłowo-Handlowe

Maszyny do prania systemu Tadeusza Podoskiego
Spółka z ogr. odp. 3168
Warszawa, ul. Piękna 13. Tel. 112-96

Towarzystwo Akcyjne

„Arkona“

Wytwórnia wyrobów metalowych

Tczew

Telef. 20 i 59

Adres telegr.: ARKONA — TCZEW

Fabryka założona 1857 roku

Oddział I:

wszelkiego rodzaju artykuły blaszane, cynowane, cynkowane, lakierowane. — Beczki żelazne, cynkowane. — Spawalnia autogenowa. Tłocznia hydrauliczna.

Oddział II:

Opakowania blaszane. — Chromolitografja na blasze.

2387

Petersen & Helbig

Hurtownia kołowców, przyborów, pneumatyków, maszyn do szycia i części oraz elektrycznych lampek kieszonkowych.

Telef. nr. 27304/05 **Gdańsk, Dominikswall 9** Adres tel. Radteil.

Sprzedaż tylko detalistom.

4170

Z BRANŻY

Zamówienia jugosłowiańskie w Polsce.

Jugosłowiańskie Ministerjum Kolei ma zamówić w Polsce szyn za 50.000.000 dynarów oraz pewną ilość wagonów i konstrukcyj żelaznych, proponując regulację należności tytoniem oraz bonami długoterminowemi.

Wywóz rur.

Międzynar. kartel rur w dalszym ciągu grozi wytwórniom polskim walką konkurencyjną na rynkach skandynawskim i bałtyckim, która ma się wyrazić w obniżeniu cen, dopóki przemysł polski nie przystąpi do kartelu.

„Świętówki" w górnictwie.

Z nastaniem ciepłej pory roku, w stopniu bardzo znacznym zmniejszył się popyt na węgiel w kraju, co w konsekwencji spowodować musiało ograniczenie jego wydobycia. By nie zwiększać jednakże i tak już licznej rzeszy bezrobotnych, przemysł węglowy postanowił robotników nie redukować, a ograniczyć ilość dni pracy, wprowadzając t. zw. „świętówki".

Naogół ilość dni pracy zmniejszono o 20%.

Sukcesy wyrobów polskich.

Mamy do zanotowania, iż dzięki zabiegom poznańskiej firmy F. Suchanek i Ska., która nawiązała kontakt z del. Min. Przem. i Handlu w Charbinie (Chiny) sprzeda „Inventia" T. A. fabryka maszyn precyzyjnych i rowerów w Poznaniu, większą ilość rowerów do Chin, z których pierwsze partje już w najbliższych dniach odchodzą drogą morską do Władywostoku.

Pozatem dowiadujemy się, że ta sama firma kończy właśnie pertraktacje z poważnemi domami handlowemi o dostawę rowerów do Tunisu (Afryka północna).

Ekspansja niemiecka.

Dowodem zaciekłej konkurencji węgla angielskiego z niemieckim na rynku włoskim jest ostatni przetarg na dostawę 400.000 ton węgla koksowego dla fabryk metalurgicznych „Ilva" w Jorto Ferraio. Na przetargu tym utrzymała się oferta niemiecka z ceną sh 22,6 za tonę węgla koksowego cif, gdy tymczasem cena rynkowa węgla Durham jest wyższa o 3 — 4 pensy na tonie.

„CEZIS", Centrala Zakupu i Sprzedaży Wyrobów Żelaznych w Warszawie.

W pierwszych dniach stycznia r. b. powstało w Warszawie (Grzybowska 19) zrzeszenie sprzedawców kos, pod firmą „Cezis" (Centrala Zakupu i Sprzedaży wyrobów żelaznych, sp. z ogr. odp.). Zrzeszenie to ma na celu zaopatrzenie rynku krajowego w kosy przy jednoczesnem utrzymaniu cen na poziomie dotychczasowym, nie bacząc na nową zwyżkę w fabrykach.

Obrót kosami w Polsce, aczkolwiek są one artykułem sezonowym (od maja do sierpnia), sięga rocznie sumy około 1 miljona złotych; nie bacząc jednak na tak wielkie zakupy, warunki ze strony producentów kos dotychczas wiele pozostawiały do życzenia. Dotychczas hurtownicy, którzy nie sprzedali kos w sezonie, musieli towar przetrzymywać do następnego roku, gdyż fabryki sprzedanego towaru nie przyjmowały z powrotem. Tego rodzaju warunki zmuszały hurtowników oraz kupców żelaznych do niezdrowej konkurencji, bo opartej nie na oszczędniejszej kalkulacji, lecz na potrzebie jaknajszybszego wycofania kapitału.

Obecnie zaś zrzeszenie sprzedawców kos przez łączny obstalunek dla kupców żelaznych, spółdzielni, kółek i syndykatów rolniczych i t. p. w całej Polsce, ma możność otrzymywać w fabrykach towar na dogodniejszych warunkach, aniżeli poszczególni hurtownicy. Wobec tego, że do zrzeszenia wchodzą tak poważne firmy, jak S. Prywes, Sp. Akc., J. Szwarcbaum, Bracia B. Tomkiewicz, L. Herszbein, Hirszowicz i Lewin, M. Posłuszny, M. Zawłodawer, J. Sz. Dynanenti, Sz. Lewin, przypuszczać należy, iż placówka ta odda naszemu życiu gospodarczemu wielkie usługi. Prezesem na posiedzeniu Zarządu w dniu 20. 3. 1927 r. został wybrany p. Szwarzbaum, członkami Zarządu zaś pp. B. Tomkiewicz, Herszbein i Lewin.

„Oceania".

Zwracamy uwagę Szan. naszych Czytelników na zamieszczone w niniejszym numerze „Rynku" ogłoszenie p. **Siedlaczka Tomasza z Rybnika** (Raciborska 12), który w przemyśle wyrobów kamiennych armaturowych dokonał w ostatnim czasie epokowego wynalazku, preparując swoim systemem kamienne wanny, tańsze od blaszanych, a mimo to przewyższające trwałością, wyglądem zewnętrznym i wogóle praktycznością. Zważywszy dobroć wanien produkcji p. Siedlaczka oraz ich niską cenę, polecamy je poparciu zainteresowanych sfer kupieckich.

Polski powielacz „Wtór" - Warszawa, Krucza 36.

Przemysł rodzimy w dziedzinie urządzeń biurowych uczynił znowu krok naprzód. Niezliczone ilości okólników, zarządzeń, cyrkularzy, wysyłanych codziennie przez nasze urzędy, wojsko i instytucje społeczne, wykonywane były dotąd na bardzo prymitywnych szapirografach, dających niewielką ilość odbitek.

Dzięki inicjatywie jednostek, szapirografy i inne podobne aparaty, zastąpione zostały powielaczem „Wtór" wyrobu krajowego, bardzo precyzyjnym i jednocześnie prostym w swej konstrukcji. Powielacz ten, w niczem nie ustępujący kosztownym maszynom zagranicznym, wprowadzony jest już w wielu urzędach państwowych, komunalnych, wojskowych i instytucjach społecznych. Najlepszym dowodem sprawności i precyzyjności pracy na tym powielaczu są liczne opinje najpoważniejszych instytucyj, chlubnie wyrażających się o tym pierwszym polskim aparacie. Dodać należy, że powielacz „Wtór" nabyć można za cenę trzech zwykłych taśm szapirograficznych , zużywanych przeciętnie w ciągu dwóch miesięcy, podczas kiedy „Wtór" przez długie lata może oddawać swe nieocenione usługi.

Pozostaje nam życzyć wytwórni „Wtór" zasłużonego rozwoju i powodzenia.

Otwarcie warsztatu ślusarskiego w Lesznie.

W tych dniach p. **Józef Strzelewicz**, mistrz ślusarski, otworzył w Lesznie, przy ul. Łaziebnej 23, warsztat ślusarski, gdzie wykonuje się wszelkie prace, wchodzące w zakres ślusarstwa. Specjalność: kraty posuwane i autogeniczne spajanie, a dalej budowa szaf ogniotrwałych. Nowej placówce „Szczęść Boże!"

Poważne źródła dostawcze

Samozamykacze drzwi
3337(a)

automatyczno - hydrauliczne „Wartaż" i pneumatyczne „Rojaż" własnej fabrykacji oraz reperacje wszelkich systemów poleca
W. NAROŻNY i S-wie, Poznań I., ul. Ogrodowa 15 16. — Telefon 2658.

Naczynia mleczarskie, naczynia kuchenne, wyroby blaszane cynow., kotły, zbiorniki do wody, mleka itp.
poleca J. Wiśniewski, Zakł. Blacharskie w Warszawie, Nowy Świat 62. Tel. 268-19 3124

Śruby do drzewa toczone, mosiężne i poniklowane
„HELIOS" Wszelkie części fasonowe mos.
Poznań, Rynek Łazarski 8. Tel. 6543. (2967

Narzędzia precyzyjne Przekroje (sznyty), matryce (sztance), formy
i tłocznie do fabrykacji artykułów masowych z metalu, celuloidu, papieru, skóry, jako też do artykułów chemicznych, mydła, pasty etc. wykonuje na zamówienie. Dostarczam i wykonuję artykuły masowe podług wzoru sztancowane, tłoczone i dęte. Wykonuję wszelkie prace tokarskie po cenach umiarkowanych. Za fachowe i wzorowe wykonanie gwarantuje długoletnia praktyka zagraniczna. JAN ŁAZAROWICZ i S-ka, POZNAŃ, ul. Mostowa 15. 2687

IMADŁA RÓWNOLEGŁE
80 — 150 szerokości.
Motor Polski T. A., Żnin. 3288

Hurt. rowerów, 615 maszyn do szycia i części zapasowych oraz broni i amunicji
HURTOWNIA PNEUMATYKÓW T. z o. p. OSTRÓW (Wlkp.)

Wiertarki szybkobieżne
słupkowe do 15 m/m ⌀ stołowe do 8 m/m ⌀ 3615f
Tow. Akc. „WIEPOFANA" Poznań-Dąbrowskiego 81 - tel. 61-56

Fabryka wyrobów aluminiowych w Drawskim-Młynie (Wlkp.) dostarcza
łyżki i łyżeczki aluminiowe

Armatury wodociągowe, gazowe, ogrzewalne, toaletowe poniklowane oraz specjalne dla cukrowni, papierni, cementowni, fabryk chemicznych itp., **noże metalowe** dla fabryk papieru, **odlewy** według własnych i nadesłanych modeli z różnych aljaży dostarcza: Fabryka armatur i wyrobów metalowych firmy **Towarz. Kontynentalne dla handlu żelazem w Krakowie - ul. A. Potockiego 8.** 3142
Specjalność: bronz fosforowy odporny na kwasy.

Pomorska Fabryka Samochodów, Motorów i Maszyn
Bracia Cierpiałkowscy, Toruń, Szosa Chełmińska 53, Tel. 1471, dostarcza **wszelkie części samochodowe** 2864

Żelazo - Blachy białe i czarne
M. MATUSZEWSKI - POZNAŃ, Przemysłowa 22

Zasuwki do szaf
z blaszką ochronną wyrabia 3723
Suwalski, Poznań, ulica Niegolewskich

Plomby ołowiane w różnych wielkościach i w każdej ilości poleca 2866
Stec & Lisowski, Fabryka plomb, Toruń, Kochanowskiego 1a

S. E. E. „Suchy Element Elektryczny" Fabryka ogniw galwanicznych
w Zawierciu, Województwo Kieleckie. 2973

VULKAN rozczyn gumowy (Gummilösung) wyrabia w najlepszym gatunku GUMY
Poznań, ulica 27 Grudnia 15 3790

ARMATURĘ specjalną dla cukrowni gorzelni, rafinerji nafty, papierni, cementowni fabryk chemicznych i innych zakładów przemysłowych.
Wyroby z kwasoodpornego bronzu fosforowego Dra Künzla
polecają
JANCZEWSKI i FREYMARK
Warszawa, Mokotowska 49.
2925b

Błotniki, chłodniki do samochodów,
tanki do benzyny, wiadra do węgli, powieszaki do obrazów 2851
i inne artykuły blaszane poleca korzystnie St. Gulczyński
Poznań, ul. Dąbrowskiego 90. telefon 6679 !

Rowery, ramy, kierownice, widełki, podpórki siodełkowe poleca najtaniej z gwarancją na wytrzymałość
Fabryka Maszyn Precyzyjnych i Rowerów
„INVENTIA" Tow. Akc. w POZNANIU.

Rury i kolana

wyrabia jako swoją specjalność 2885
JAN MIKUT
POZNAŃ, GRUNWALDZKA 25.

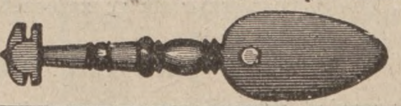

Druciane **KLATKI** dla ptaków
2888 wyrabia masowo
St. Błażejczak, Poznań, Dąbrowskiego 1.

Drawska Odlewnia żelaza i Fabryka Maszyn
Drawski-Młyn (Wielkopolska)
poleca
odlewy żeliwne o doskonałej jakości
2902 Dostawa terminowa. Piec codziennie czynny.

Odlewnia Metali i Warsztaty Mechaniczne
„Wartome", Poznań, ul. Polna 8. 2862

PRACOWNIA DJAMENTÓW DO RŻNIĘCIA SZKŁA I DO TARCZ SZMERGLOWYCH 3731

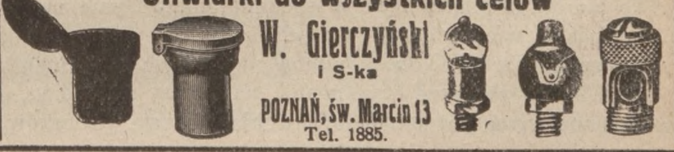
H. SZEFTEL
Warszawa, Graniczna 16
Egz. od 1882 r.

Wolne miejsce.

Ręczne magle domowe i wszelkie maszyny rolnicze poleca
Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza. Bracia Biskupscy S. A. w Kołomyi, 178[illegible]

MANOMETRY 3667
do pary, wody, amoniaku, specjalne wykonanie do **parowozów** i turbin, ciepłomierze rejestrujące na wielką odległość, pirometry i t. p.
St. Duchowski - Biuro inżynierskie
Tel. 32-26 **Poznań** Pocztowa 21.

Oliwiarki do wszystkich celów

W. Gierczyński i S-ka
POZNAŃ, św. Marcin 13
Tel. 1885.

DZIAŁ BUDOWLANY i CERAMICZNY

Polscy Drzewiarze-Przemysłowcy na Międzynarodowych Targach Poznańskich.

Termin Międzynarodowych Targów Poznańskich w roku 1927 od 1—8 maja zbliża się, a z tem i zainteresowanie sprzedających i kupujących, wystawców i klientów. W dziale drzewnym obróbki i przeróbki drzewa notujemy znaczne ożywienie, jak też wzrost krajowych konsumentów i zagranicznych importerów. Udział w nadchodzących Targach jest zapewniony ze strony wielkich konsumentów krajowych, jak wielki przemysł i górnictwo, oraz ze strony odpowiednich instytucyj rządowych i samorządowych. Dyrekcja Targów Poznańskich zwróciła bowiem uwagę czynnikom oficjalnym, samorządowym itp. wielkim konsumentom na niesłychaną ważność dla nich zorjentowania się wśród przedsiębiorstw na placu targowym. Zrozumienie odpowiednie znalazła. Bo też takim czynnikom Targi dają najlepszą sposobność i najłatwiejszą możność znalezienia się i zorjentowania w samem życiu handlowem, możność wejścia w kontakt handlowy z firmami odpowiedniemi, naocznie i osobiście, a nie jedynie przez oferty itp. uciążliwe, w wielu wypadkach zawikłane stosunki handlowe.

Oprócz czynników oficjalnych prawie wszystkich państw Europy, jak Anglji, Francji, Belgji, Holandji, Austrji, Czechosłowacji, Włoch, Turcji, Stanów Zjednoczonych i Brazylji, w Targach nadchodzących biorą udział instytucje handlowe oraz związki zawodowe zagraniczne, oprócz państw powyższych również ze Szwajcarji, Syrji, Palestyny, Persji, Łotwy i Skandynawji. Ponadto wśród indywidualnych przedsiębiorstw importowych znalazły Targi Poznańskie należyty oddźwięk. Jest to następstwem nietylko Targu Drzewnego w roku 1926, ale również całorocznej pracy informacyjno-handlowej Wydziału Zagranicznego Targów Poznańskich.

Firmy, reflektujące na wzięcie udziału w tegorocznych Targach Poznańskich, winny pospieszyć się ze zgłoszeniem, gdyż później zabraknie miejsca. A wczesne zgłoszenie dozwoli przedsiębiorstwu dowolnie wybrać miejsce.

Sądząc z dotychczasowych zgłoszeń oraz z zainteresowania krajowego, a przedewszystkiem zagranicznego, szczególnie apeluję o wzięcie udziału w Targach przemysłu ostatecznej przeróbki drzewa, mianowicie produkcji meblarskiej, stolarskiej, kołodziejskiej, bednarskiej, galanterji drzewnej czystej i mieszanej. Zwracamy się tu do naszego Przemysłu Drzewnego, produkującego meble, okna, futryny itp. wyroby dla budownictwa, klepki, beczki, skrzynki i skrzynie i wszelkie sprzęty kuchenne i, domowe oraz zabawki, następnie do Przedsiębiorstw, produkujących piasty, dzwona, obody do kół i szprychy, oprawki do maszyn, rączki, posadzki, boazerję, bagiety, listwy, szpule, kopyta, sztyfty i obcasy. Bardzo wskazanem jest wystawienie polskiej produkcji drzewnej dla instrumentów muzycznych i precyzyjnych, dla sportu, automobilizmu i awjacji. Bardzo poleca się Przedsiębiorstwom w ich własnym interesie wystawić produkcję wełny drzewnej i wszelkich specjalności z zakresu przemysłu mechanicznego i chemicznego. Ostatni winien przedstawić polską produkcję ekstraktów z soków i kory drzewnej, produkcję węgla, terpentyny, smoły, acetonów itd. Wobec zagranicznych przedewszystkiem gości winna w pełni zareprezentować się produkcja drzewna ostatecznych, gotowych do konsumcji produktów.

Równocześnie zwracam uwagę na Wydział Zagraniczny Targu Poznańskiego, jako biuro informacyjne, służące wszelkiego rodzaju wiadomościami handlowemi sprzedającym, krajowym czy — o ile idzie o drzewo, przedewszystkiem zagranicznym. W interesie polskiej produkcji drzewnej i eksportu leży nadsyłanie odpowiednich materjałów informacyjnych o przedsiębiorstwie do Dyrekcji Targów Poznańskich.

Dr. W. Winid.

Jak idą materjały budowlane?

Zapoczątkowany przegląd sytuacji w przedostatnim numerze „Rynku Metalowego i Maszynowego" w dziale poszczególnych artykułów budowlanych kontynuujemy dalej. Pomówimy dzisiaj o artykułach izolacyjnych, tekturze smołowcowej, cemencie i wapnie.

ARTYKUŁY IZOLACYJNE

jak gudronit — masa elastyczna, używana do zabezpieczenia od wilgoci ścian, fundamentów, tuneli i t. p. cieszy się coraz większem wzięciem na rynku, dzięki przekonywaniu się odbiorców, co do praktycznego znaczenia używania tego artykułu. Nie jest to wprawdzie zapotrzebowanie normalne, ale w każdym razie większe niż w sezonie roku ubiegłego. Gudronit — płynny, chroniący drzewny materjał budowlany od próchnienia, gnicia i robaków, jest również więcej zapotrzebowywany, jednak głównie ze strony prowincji. Coraz bardziej zyskuje on sobie na rynku odbiorców, którzy chętnie zastępują nim zwykłe carbolineum, jako środek mniej skuteczny.

TEKTURA SMOŁOWCOWA

piaskowana do krycia dachów, coraz mniej jest używana do robót, prowadzonych w śródmieściu. Jedynie na przedmieściach wiele domów małych kryje się papą, lub przeprowadza się nią roboty remontowe. Zwykły wymiar rolki 1×7 metra pozostał bez zmiany, natomiast zmieniono, dzięki widocznym potrzebom rynku klasyfikację gatunków, zaprzestając produkcji niektórych numerów. Papa Nr. 0 ceni się w handlu 4.90 zł. za rolkę, 00 — 5.70, 000 — 7.00, 0000 — 7.95; inne numery nie są przedmiotem większego zainteresowania. Prowincja kupuje przeważnie tańsze gatunki, które oddawna są tam wprowadzone.

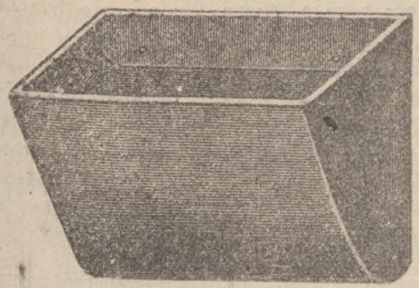
Do konserwacji dachów cieszy się popytem lak smołowy, który zyskuje sobie coraz szersze rzesze odbiorców. Zarówno do konserwacji papy jak i gontów artykuł ten okazał się w użyciu bardzo praktyczny. Cena 1 kg. waha się w granicach 0,50—0.55 zł. Do konserwacji papy coraz większym zbytem cieszy się t. zw. lepnik smołowy, którego cena wynosi ca 0.60 zł. za 1 kg.

CEMENT.

Zainteresowanie hurtowników towarem rozpoczęło się w tym dziale już bardzo wcześnie; obecnie zakupy te są w całej pełni, natomiast ożywiają się obroty pomiędzy hurtownikami (szczególnie prowincjonalnymi) z detalistami.

Jak widać z robionych zakupów, przeważają drobne transakcje, t. j. na małe ilości, chociaż ilościowo przedstawiają się bardzo pokaźnie. Kupują przeważnie do drobnych robót remontowych, gdyż brak gotówki utrudnia przedewszystkiem wznoszenie nowych budowli.

Cena hurtowa pozostaje dla odbiorców ta sama (8.10 zł za 100 kg. paritas st. Łazy), gdyż w wyniku prowadzonych w sprawie podwyżki cen nadal ustalono, aby cen nie podnosić. Kierowano się tu głównie tem, aby w mo-

J. PIPERSBERG, Cieszyn

Pierwsza Cieszyńska Fabryka towarów metalowych, żelaznych i czarno-blaszanych

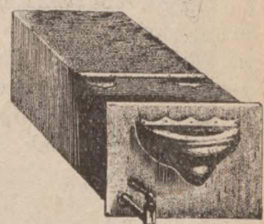
Założona 1903. Telefon 186.

Piekarniki (Bratkasten) w gatunkach zaprowadzonych w handlu, jako też wszelką armaturę do pieców, jakości pierwszorzędnej, od najprostszego do najwykwintniejszego wykonania.

Piekarniki specjalne dla piekarni, cukierni, restauracyj, kuchni hotelowych i t. d.

Wanienki miedziane kuchenk., z muszlą i pipą mosiężną

Wanny kąpielowe, nasiadówki, wanny kąpielowe dla dzieci, z pierwszorzędnej blachy cynkowej, we wszelkich wielkościach.

3721

Łańcuchy

do żórawi, dla kopalń i hut

Łańcuchy dla kolei żelaznych i okrętów wzorcowane i niewzorcowane,

Łańcuchy do elewatorów,

Łańcuchy Ewart'a,

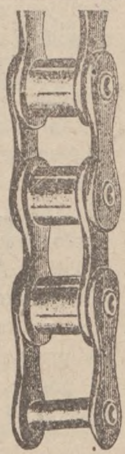
Łańcuchy Gall'ego, 3761

ze specjalnego żelaza i stali dostarcza po cenach fabrycznych

„Łańcuch"

Fabryka Łańcuchów i Warsztaty Mechaniczne

Będzin, ul. Zawale 12.

„IDEAŁ"

nóż do krajania słomy

na ściółkę

tani — praktyczny — trwały

Jedyni producenci 3641

Centrala Pługów Parowych T. z o. p. Fabryka Maszyn

POZNAŃ, Piotra Wawrzyniaka 28/30 — Telefon 69-50 — 61-17.

Wytwórnia Pędni, Maszyn i Odlewnia Żeliwa

KRAWCZYK i S-ka

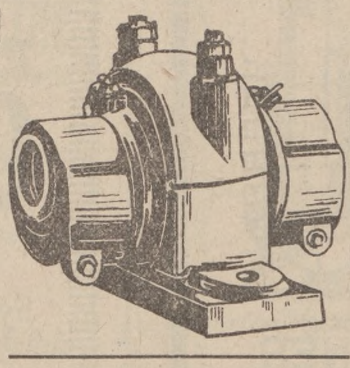
w Zawierciu

Specjalność: PĘDNIE, odlewy maszynowe i budowlane żeliwne i bronzowe, koła zębate stożkowe i czołowe.

STALE NA SKŁADZIE SPRZĘGŁA CIERNE HILLA.

Całkowite urządzenia elewatorów i transporterów zbożowych i węglowych.

OKNA ŻELAZNE KUTE.

WŁASNE BIURO w Warszawie, ul. Krucza 16, tel. 105-17.

Przedstawicielstwa:

na Wielkopolskę: Biuro Inżynierskie St. Grabianowski i S-ka w Poznaniu, Plac Wolności 14 a, tel. 40-10 i 40-11, tamże stale na składzie konsygnacyjnym: wałki transmisyjne, łożyska, wieszaki Sellersa, koła pasowe i t. p.

na Pomorze: Biuro Inżynierskie St. Grabianowski i S-ka w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 66, tel. 912.

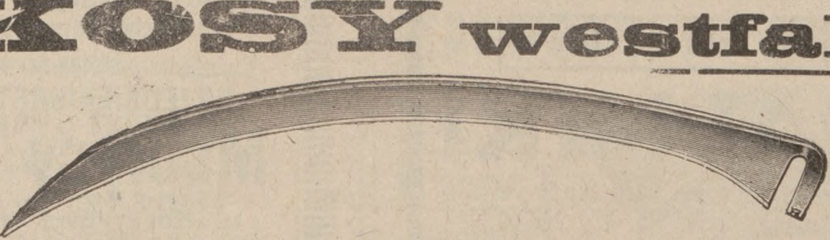
na Małopolskę Zachodnią: Inż. J. Lombardo w Krakowie, ul. Szewska 24.

na Zagłębie Dąbrowskie i Górny Śląsk: Inż. St. Okoński, Sosnowiec, ul. Kaliska 1 c, telefon 694.

3677

I-a KOSY westfalskie

Całkowita wyprzedaż

Wszelkie przybory do kos i narzędzia rolnicze

Fason polski, lekkie, białe, żółte i niebieskie					
	65	70	75	80	85 cm.
zł.	3,20	3,30	3,40	3,50	3,60 za sztukę

Szare, ręcznie kute			
	90	95—105	115—120
zł.	6,50	9,—	11,50 za sztukę

3713

przy odbiorze 200 sztuk, włącznie opakowania, franco Poznań.

Bracia Deierling, Poznań, Składowa 4 HURTOWNIA EMALJI I TOWAR. ŻELAZNYCH

Tylko dla odsprzedających

mencie ogólnym zubożenia kraju, nie tamować robiącego jakie takie postępy ruchu budowlanego.

WAPNO.

Zapotrzebowanie na wapno budowlane, mierne jeszcze do niedawna, poczęło się stopniowo zwiększać w miarę przybliżania się sezonu budowlanego. Chociaż nie spodziewano się ogólnie zbyt dużego popytu w tym dziale ze względu na sytuację na innych rynkach i ogólny brak pieniądza, tem niemniej jednak zbyt podniósł się na poziom powyżej średni, powodując w krótkim czasie wzmocnienie nastroju rynkowego.

Ceny powoli zaczęły się podnosić, tak, iż obecnie widoczna jest tendencja bardzo mocna. Podaż zaledwie nadąża pokrywać zamówienia, które niewątpliwie będą napływać w coraz większych ilościach.

Obecnie płacą za tonę dobrego wapna budowlanego loco wapiennik 4.25—5.00 zł., co zależne jest w znacznym stopniu od pochodzenia towaru, gatunku i częściowo od rozmiarów transakcyj.

Tani sposób wyrobu cegieł i wapna.

Glina ceglarska znajduje się prawie wszędzie, a jednakże są okolice, gdzie jest zupełny brak cegielń, naprzykład na Kresach, w Lubelskiem i na Wołyniu, jak również wapna, dachówek i kafli. Ruch budowlany jest tam zawsze co roku żywy, a cena cegieł wynosi 100—300 złotych za tysiąc.

Przedsiębiorcom budowlanym, chcącym robić tam interesy, podaję prymitywny sposób wypalania cegieł i wapna na miejscu, wszędzie, gdzie znajduje się glina i kamień wapienny. A więc: gotową cegłę surową układa się na równym placu suchym w figury 3—4 m. szer., 3 m. wys., 60—70 m. długości. Na planie poziomym figura ma kształt podkowy, którą się zamyka przy ciągłym ruchu ognia, jak w piecu Hoffmanowskim. Układanie cegieł, kanały pionowe i poziome, szybrowanie, palenie również podobne, jak w piecach kręgowych. Wyciąganie gazów spalenia uskutecznia się wentylatorem, który nabudowany jest w kanale dymowym, idącym wzdłuż pieca. Ściany pieca obkłada się surówką na 1 cegłę i oblepia się chudą gliną. Zamiast sklepienia układa się na wierzchu pieca posadzkę podwójną z cegieł surowych na płask, z równoczesnem osadzeniem fajerek żelaznych do wsypania węgla. Regulowanie ciągu odbywa się zapomocą wentyli Hoffmanowskich. Dzięki wentylatorowi, poruszanemu motorem, zużycie węgla jest minimalne, bo 300 kg. na 1 000 cegieł a 250 kg. węgla na 1 000 kg. wapna. Pojemność 1 metra przestrzeni pieca daje 250 cegieł lub 680 kg. wapna. Na chwilową produkcję wystarczy 1 morga z glinem na pół metra, co równa się 1 miljonowi cegieł. Tasama morga z wapniakiem da 1 500 ton wapna. Za zużycie gruntu płaci się 5—10 metrów żyta od morgi. — Koszt wyrobu 1 000 cegieł ręcznych, gotowych, wypalonych, wyniesie maksimum 25 zł. a wapna 3 zł za 100 kg. Z kapitałem 10 000 złotych można śmiało taką cegielnię, lub wapiennik założyć i w jednym sezonie kapitał ten się podwoi, zwłaszcza na Kresach, które gwałtownie się budują, bo ziemia żyzna, bogata. Tam otwarte jest szerokie pole dla przedsiębiorców, żywiołu bezrobotnego, łaknącego warsztatu pracy, majątku. Ale trzeba tam zacząć od cegielń, bo brak budynków i mieszkań. Niestety kapitaliści polscy obawiają się kresów, a tymczasem całe hordy Czechów i Niemców kolonizują się przy samej granicy sowieckiej, a młodszy nasz brat szuka pracy we Francji, w Peru, a nawet Palestynie, bo rządy polskie są dobre dla wszystkich, tylko nie dla swoich.

K. Tokarz.

Z rynku materjałów budowl., drzewa, wyrob. metal., blachy i żelaza

MATERJAŁY BUDOWLANE.

Białystok, 26. 3. Cement: beczka 180 kg zł 21, gips 10 zł za 100 kg, papa 6—7 zł za rolkę (zależnie od gatunku), smoła preparowana 45 gr za kg, wapno 5,50 za 100 kg, trzcina 30 gr za metr kwadr, cegła czerwona 120 zł, biała 60 zł za 1000 szt. loco plac budowy.

DRZEWO.

Warszawa, 30. 3. „Polska Fabryka Posadzek Dębowych, Jakób Zyman" (Gęsia 30, tel. 404-32 i 216-70); notuje za metr kw. dębowej klepki posadzkowej loco skład, gatunek eksportowy 1,00 dol., I. gat. — 8,50, II. gat. — 7,75 zł. Tafle posadzkowe od 14—23 zł za metr.

METALE.

Berlin, 29. 3. Ceny w markach niem. za 100 kg. Miedź elektrolityczna, dostawa zaraz, cif Hamburg, Brema lub Rotterdam (za 100 kg) 128. Cynk w płytach remelted zwykłej jakości handl. 57—58. Oryginalne aluminium hutnicze 98—99 proc. w blokach sztabach walcow. i ciągnion. 210, dtto w sztabach walcow. i ciągnion. 214. Nikiel czysty 98—99 proc. 340—350. Antymon Regulus 110—115.

Warszawa, 29. 3. Na rynku metalowym w miesiącu marcu nastąpiło większe ożywienie w związku z zapotrzebowaniem fabryk na dostawy państwowe. Notowano za tonę metryczną loco skład Warszawa Ł płatnych w złotych polskich po kursie giełdowym: Miedź rafinowana Ł 67, elektrolityczna Ł 65, cyna Banca 336, ołów hutniczy 31, cynk hutniczy 32, antymon chiński Ł 72, aluminjum Ł 125, nikiel czysty Ł 188.

WYROBY METALOWE.

Warszawa, 30. 3. Notowania surówek metalurgicznych za tonę fr. wagon huta: Starachowice Nr. 0 — 200 zł, Nr. 1 — 190 zł, Nr. 2 — 180 zł, loco huta surówka Chlewiska (na węglu drzewnym) Stąporków Nr. 1 — 200 zł, Nr. 2 — 195 zł, Nr. 3 — 190 zł, fr. wagon st. załad. Nr. 0 — 200 zł, Nr. 1 — 195 zł, Nr. 2 — 185 zł, Nr. 3 (mart.) 175 zł, złom żeliwny (fragment lany) 157,50 zł, żelazo handlowe krajowe 325 zł, bednarka gorąco walcowana 390 zł, walcówka (drut okrągły 5,5—13 mm lub kwadratowy 5,25—8 mm) 335 zł.

BLACHA.

Warszawa, 30. 3. „Polska Cynkownia", Warszawa, Piękna nr. 11a, notuje następujące ceny za kg fr. wagon st. Warszawa: blacha ocynkowana I gat. 20 ark. w snopku 1,10 zł — 22 ark. w snopku 1,15.

ŻELAZO.

Nowy Bytom, 30. 3. Surówka odlewnicza Huty Pokoju nr. 1 (Friedenshütte P. G. S. — reprezentacja S. A. Wdowiński w Warszawie), cena za tonę 200 zł loco stacja Nowy Bytom.

Złoty w dniu 29 marca 1927 r.

Praga przekaz 377, **Czerniowce** przekaz 1825, **Bukareszt** przekaz 1830, **Zurych** przekaz 58, **Gdańsk** przekaz 57,52—57,63, gotówka 57,60—57,75, **Berlin** gotówka 46,785—47,265, przekaz na Warszawę 46,93—47,17, przekaz na Katowice lub Poznań 46,905—47,145, **Wiedeń** przekaz 78,80, **Ryga** przekaz 64, **Londyn** przekaz 43,50, **Nowy Jork** przekaz 11,40, **Budapeszt** gotówka 63,20—64,70.

Zapytania, nadeszłe do działu informacyjnego Tow. Wydawniczego „KUPIEC" w Poznaniu

Do każdego zapytania prosimy dołączyć 50 gr. Wszystkim interesantom odpowiadamy listownie, częstokroć kilkakrotnie.

Nr. 2575. Która firma posiada przenośny aparat do elektrycznego spawania żelaza grubości ca 40 mm., celem wypożyczenia takowego?

Nr. 2588. Kto w kraju wyrabia pudełka ebonitowe z przykrywkami do akumulatorów samochodowych?

Nr. 2590. Prosimy o podanie fabryki, która wyrabia klorynki do resorów powozowych i uchwytów do latarń powozowych ze śrubą.

Nr. 2593. Uprasza się o podanie krajowych firm, które wyrabiają maszynki ręczne do robienia swetrów.

Nr. 2611. Zapytuje się nas, które krajowe firmy wyrabiają młocarnie motorowe z pojedyńczem i podwójnem czyszczeniem?

Nr. 2622. Upraszamy o podanie tylko zagranicznych firm, wyrabiających t. zw. „Tiolit" lub wyroby z tegoż.

Nr. 2634. Które firmy wyrabiają lub mają na składzie stal fasonową do wag (noże, osie i łożyska)?

Nr. 2660. Która fabryka odsprzeda odpadki blachy czarnej, grub. 0,60—0,75 od 8 cm. do 20 cm. szerokości, długość dowolna?

Nr. 2664. Prosimy o podanie firmy, wyrabiającej rolety do sklepów.

Nr. 2672. Gdzie znajduje się hurtownia węgla drzewnego do prasowania?

Nr. 2675. Prosimy o podanie firmy, u której można nabyć 1 turbinę parową na 600 Watt, 1 turbinę parową na 1 osi z dynamo maszyną elektryczną, 30 wolt — 20 amperów, maszynę do oświetlenia statku żarówkami 24 volt, 20 żarówek, do ładowania akumulatorów.

Nr. 2676. Która fabryka krajowa dostarcza maszyny (kompletne urządzenie) do mielenia węgli kowalskich na proszek węglowy?

Nr. 2668. Która firma może dostarczyć tłuszcz nieszkodliwy i nie cuchnący?

Nr. 2686. Która firma może dostarczyć windy ręcznej, używanej lub nowej na 2 piętra, wytrzymującej ciężar 30—50 kilo?

Nr. 2692. Które firmy w Polsce fabrykują maszyny do produkowania bawełny drzewnej (bez napędu elektrycznego)?

Nr. 2693. Które firmy w Polsce fabrykują maszyny do wyrobu zabawek i piórników z drzewa?

Nr. 2695. Kto wyrabia maszyny do wyrobu parkietów?

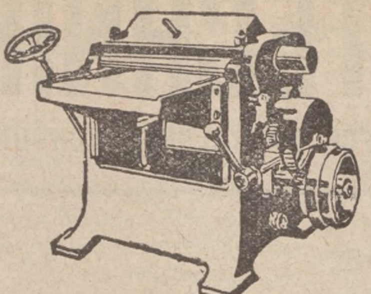
Nr. 2699. Gdzie można nabyć młynki dwuwalcowe do maści?

Nr. 2703. Uprasza się o podanie firm polskich, wyrabiających maszyny - walce do prostowania i gięcia blachy.

Nr. 2704. Które firmy wyrabiają taśmowe piły kombinowane?

Nr. 2705. Które fabryki w Polsce wyrabiają maszyny do czesania wełny?

Nr. 2706. Kto dostarcza karnisze mosiężne do okien, platerowane pojedyńcze, do rozciągania i do szyb?

TELEF. 36 TELEF. 36

3624

Własnej fabrykacji

obrabiarki do drzewa

najnowszej konstrukcji
i solidnej budowy.

**Kompletne urządzenia stolarń
i fabryk mebli**

polecają po cenach umiarkowanych

S. SAMULSKI i Sp., PLESZEW

FABRYKA MASZYN i ARMATUR
ODLEWNIA i KOTLARNIA.

Łazowskie Zakłady Ceramiczne

SP. Z OGR. ODP.

Łazy, Star. Będzińskie

Cegła ręczna i maszynowa

Wszelkie wyroby szamotowe

Cegła fasonowa
podług rysunków

Cegła szamotowa
norm. 29 36 St. Seg.

Płyty piekarskie
i zaprawy szamotowe
stale na składzie 3691

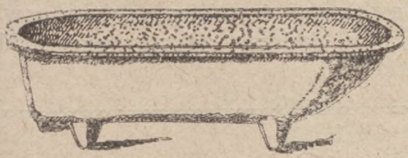
TOMASZ SIEDLACZEK

Przemysł sztuczno-kamienny
RYBNIK (Śląsk), ulica Raciborska 12

poleca:

opatentowane wanny „Oceania"

z armaturowanego kamienia własnego wynalazku,
na który uzyskał już patenty zagraniczne 3885

Wanny są tańsze od blaszanych, w użyciu niezniszczalne a w wyglądzie wspaniałe. Długoletnia gwarancja. Tanie ceny

„Wadowicki Przemysł Druciany"

S-ka z ogr. odp. w Wadowicach 2555

Fabryka założona przez JÓZEFA GÓRECKIEGO z dawnej fabryki Krakowskiej wykonuje:

Druty kolczaste i gładkie surowe ocynkowane i galwanizowane. — Gwoździe budowlane i papowe. — Siatki do ogrodzeń. — Siatkowe skrzynie dla regulacji rzek, wkłady materacowe do łóżek i t. d.

Centralne Biuro WADOWICE (Małopolska)

Reprezentant na Wielkopolskę: **Inż. Józef Gawlas, Poznań 3 Rudnicze**

Maszyny do szycia

krawieckie szewskie i siodlarskie. Maszyny specjalne jak: dziurkowe, mereżkowe, do haftu kurblowego, langietek, pończosznicze i t. d.

Rowery Dürkopp i Argus

Wirówki Dürkopp — Wszelkie części zapasowe!

Warsztaty reperacyjne, prace tokarskie i frezarskie 3870

Hurt **Dom Maszyn „Warta" Poznań, Wielka 25** Detal

3696

Towar angielski jest najlepszy!

British goods are best!

ELEKRTO- i RADJOTECHNIKA

ORGAN ZWIĄZKU PRZEDSIĘBIORSTW ELEKTROTECHNICZNYCH NA POLSKĘ ZACHODNIĄ.

O liczniki telefoniczne.

Od kilku tygodni krążą wieści, jakoby nowowskrzeszone Ministerstwo Poczt i Telegrafów miało się zgodzić na wprowadzenie liczników telefonicznych w Warszawie i Łodzi, czego się domaga półurzędowa spółka telefoniczna P. A. S. T. Sprawa ta wywołała słusznie gorące protesty tamtejszego społeczeństwa, ponieważ inowacja ta godzi w najżywotniejsze interesy przedewszystkiem sfer gospodarczych. Dziwnem się przytem wydaje, że rząd, który na czele swego programu postawił walkę ze wzrostem drożyzny godzi się na podwyższenie kosztów jednego z artykułów pierwszej potrzeby o niezmiernie ważnem znaczeniu gospodarczem.

Nowa taksa ma wynosić 16 zł w Łodzi miesięcznie, za co wolno będzie mieć 3 rozmowy dziennie, zaś każda dalsza rozmowa ma kosztować dodatkowo 9 groszy. Jeżeli się weźmie pod uwagę, że przeciętna ilość rozmów w przedsiębiorstwach handlowych wynosi dziennie najmniej 20, czyli 500 w miesiącu, to dopłata za 400 nadliczbowych rozmów stanowić będzie 200 proc. dotychczasowej taryfy normalnej w wysokości 18,75 zł, to znaczy 36 zł. Co dalej. Jeżeli z 5 000 połączeń łódzkich tylko 4 000 należą do jednostek gospodarczych, to podrożenie opłaty wynosić będzie w samej Łodzi 144.000 zł miesięcznie, czyli 1.728.000 zł rocznie, a w Warszawie wobec wydatnie większych rozmiarów sieci, jak również innych warunków i taryfy conajmniej 4-krotnie większe od łódzkiej.

Takie nadmierne podrożenie opłaty, mające być zastosowane w tych ośrodkach pulsującego życia gospodarczego, w których koniecznie rozmowy służbowe i zawodowe stanowią bezwzględną większość, musi wpłynąć, jako nowy ciężar, hamująco na dalszy pomyślny całokształt gospodarczy.

Argument o szerokiem zastosowaniu liczników na całym świecie nie wytrzymuje krytyki, bo jak doświadczenie wykazało, musiały one być wprowadzone ze względów technicznych w ośrodkach liczących setki tysięcy abonentów i wykazują braki, które się tam uwypuklają mniej wydatnie, jak by to miało miejsce w Polsce, znajdującej się w specyficznych warunkach.

Z całem zatem uznaniem można przyklasnąć rezolucji, przyjętej jednomyślnie przez wiec protestacyjno - manifestacyjny, jaki się odbył w Warszawie dnia 13 marca rb., zwłaszcza punktom 3 i 5, w których zebrani piętnują politykę P. A. S. T., która nie dąży do rozszerzenia sieci telefonicznej i obniżania przez to kosztów eksploatacji tak rentownego przedsiębiorstwa, tłumacząc się brakiem kapitału, a jednocześnie duże sumy lokuje w zbędnych licznikach, pochodzenia zagranicznego, zakupionych i sprowadzonych do kraju samowolnie, bez uprzedniej zgody rządu, będąc przekonana, że rząd nie może przeciwstawić się jakimkolwiekbądź poczynaniom P. A. S. T. Nie wolno upozorować konieczności zwyżek opłat telefonicznych i tłumaczyć brakiem kapitałów, gdyż przedsiębiorstwo, otrzymawszy koncesje, obowiązane jest mieć taki kapitał, jaki jest niezbędny do racjonalnej eksploatacji przedsiębiorstwa. Telefon, jako przedmiot codziennego użytku, powinien być z tego powodu zdemokratyzowany, uprzystępniony dla wszystkich, a przedewszystkiem tani.

P. A. S. T. stosownie do warunków umowy, zobowiązana jest sprzęt telefoniczny, produkowany u nas w kraju, nabywać na miejscu, tymczasem postępuje przeciwnie, sprowadzając go z zagranicy, następnie P. A. S. T. zamiast rozszerzać sieć telefoniczną i pozyskiwać większą ilość abonentów, co przy większej frekwencji obniżyłoby koszty racjonalnego prowadzenia przedsiębiorstwa z równoczesnem obniżaniem opłat abonamentowych, dąży przy obecnym stanie gospodarki do pomnażania zysków kosztem Skarbu Państwa i abonentów, nie dając wzamian rekompensaty. Wobec niedotrzymań warunków umowy i krzywdzącej ogół społeczeństwa gospodarki P. A. S. T., zebrani wzywają rząd do zwolnienia z umowy szwedzkich akcjonarjuszy grupy B., reprezentującej 4/7 kapitału akcyjnego, uspołecznienia telefonów przez zawiązanie nowego towarzystwa, którego udziałowcami byliby liczni abonenci telefoniczni.

Radjo poznańskie.

Dnia 26 marca przemówiło na fali 500 „Radjo Poznańskie“ po raz pierwszy. Była to jedynie próba, po której mają nastąpić w najbliższym czasie regularne już nadawania. — Próba miała na celu sprawdzenie funkcjonowania poszczególnych instalacyj, jak również zbadanie promieniowania i modulacji stacji.

Próby sobotniej, jak również niedzielnej dokonano za pomocą gramofonu, który, jakkolwiek bardzo kosztowny, okazał się dla nadawań nieodpowiednim. — Mimo to wypadły one dodatnio, przyczem można było zaobserwować, że stacja poznańska przebijała na rezonansówkach na bardzo szerokiej skali, natomiast heterodyny eliminowały ją zupełnie dobrze. Odbiór na aparaty detektorowe, był dobry jedynie w chwilach najsilniejszego promieniowania, przyczem należy zaznaczyć, że stacja nie pracowała jeszcze na pełnej sile. Modulacja doskonała, a zniekształcenia pojawiły się zaledwie parę razy, podczas większego nasilenia.

Zanim przystąpimy do dokładnego opisu stacji, witamy krótką tą wzmianką dawno przez szeroki ogół naszej dzielnicy, a zwłaszcza przez zainteresowany świat kupiecki i techniczny, oczekiwany „broadcasting“, życząc mu powodzenia na przyszłość.

Ze Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych na Województwa Poznańskie i Pomorskie.

OKÓLNIK Nr. 6.

Ostatnie zebranie Związku odbyło się dnia 28 lutego 27 r.

Po odczytaniu przez sekretarza protokółu z ostatniego zwyczajnego Zebrania przedstawia Prezes w zarysach ogólnych przebieg Walnego Zebrania oraz obchód 5-lecia, którego bilans okazał się bezwzgl. dodatni, przez wykazanie na zewnątrz nietylko żywotności Związku, ile podnosząc poważnie jego autorytet wobec władz. — Przewodniczący komisji zabawowej, p. Otlewski, referuje wynik prac komisji, który streszcza się w 6 posiedzeniach plenarnych oraz 2 posiedzeniach gospodarczych. — Wspólny obiad w myśl pierwotnej koncepcji nie mógł się odbyć, a to wyłącznie z winy członków, którzy nie uważali za stosowne nadesłać na czas deklaracji. — W balu wzięło udział 243 osób płacących, czyli dochód brutto wynosił zł. 1215. — Po uregulowaniu wszelkich należności, związanych tak z urządzeniem obchodu, jak i balu, czysty zysk wyniósł zł. 55.05. — Zebranie przyjmuje powyższe sprawozdanie do wiadomości.

Inż. Biskupski dziękuje wszystkim za miłą pamiątkę, jaką otrzymał od Zarządu, który wręczył mu na Walnem Zebraniu dyplom.

Po odczytaniu korespondencji bieżącej referuje Prezes sprawę Domu Rzemieślniczego, oświadczając, że jedynym powodem, dla którego prace nie zostały rozpoczęte, aczkolwiek materjał budowlany dawno jest przygotowany, jest spór o grunt, jednak tak Prezydent miasta jak i p. Wojewoda przyrzekli oddać grunt w wieczystą dzierżawę. Tuszyć należy, że sprawa będzie jak najrychlej i pomyślnie załatwiona. Prezes jest zdania, że Związek winen być członkiem domu Rzemieślniczego, a wszyscy członkowie udziałowcami spółdzielni, by później mieć odpowiedni wpływ nietylko na Zarząd Domu Rzemieślniczego, lecz również na prace Izby Rzemieślniczej.

Na członków Spółdzielni Budowy Domu Rzemieślniczeczego można zapisywać się w sekretarjacie Związku. W sprawie koncesjonowania firm elektroinstalacyjnych interpelował na Komisji Magistrackiej radny miasta p. Libera. Dyr. Elektrowni Kozniewski przyrzekł sprawę tę w jaknajszybszym trybie załatwić. O ile nie miałoby to miejsca, Zarząd poczyni dalsze starania, by sprawa była poruszona bezpośrednio na Radzie Miejskiej.

Na członków przyjęto następujące firmy: Michał Ogórek, Zakład Elektrotechniczny, Ostrów/Wielkp. ul. Sienkiewicza 8, Jerzy Hirszowski, inż. Składy Elektrotechniczne, Oddział w Poznaniu, Stary Rynek 48, Zakłady Mechaniczne W. Naroży i Synowie, Poznań, ul. Ogrodowa 15/16, Biuro Instalacyjne Andrzej Bogaczyk, Skurcz-Pomorze; F-mę „Akumulator“ właśc. Edward Żołubak, Poznań, ul. Podgórna 9; Polskie Zakłady Elektryczne Brown-Broveri Sp. Akc. Oddział Poznański, ul. Słowackiego 8.

W dalszym ciągu sekretarz odczytuje ostatnią korespondencję Polskiego Zw. Przedsięb. Elektrotechn. w Warszawie, oraz referuje kwestję ostatniego Walnego Zebrania w Warszawie, na które jako przedstawiciele zostali delegowani p. inż. Trompéteur i Żołubak. Wyjazd delegatów uważał Zarząd za konieczny, będąc przekonany, że zaproszenie dotyczyło spraw związanych z wyborem nowego Prezesa i nowych członków Rady. Okazało się, że sprawy te załatwiono już uprzednio bez udziału naszych delegatów, a Walne Zebranie jest faktycznie nadzwyczajnem Walnem Zebraniem. Dla rozpatrzenia kwestyj, odnośnie których delegaci nie mieli żadnych pełnomocnictw, ci ostatni złożyli protest przeciw podobnemu załatwianiu kwestji przez Dy-

rekcję Związku i w Zebraniu udziału nie wzięli. — Po dłuższej dyskusji Zebranie akceptuje w zupełności stanowisko zajęte przez delegatów i upoważnia Zarząd do wysłania odpowiedniej do nastroju odpowiedzi.

Inż. Biskupski referuje następnie projekt Komisji brzmienia „Warunków dostaw", który Zebranie aprobuje, poruczając Zarządowi, by warunki te jak najspieszniej zostały wydrukowane i dostarczone członkom.

P. Żołubek referuje kwestję Zakładów Przem. Tow. Kolejki Opalenickiej, której Zarząd zamówił akumulatory, przetrzymywał takowe przez okres przeszło dwumiesięczny, wreszcie, nie wykupiwszy przesyłki, dopuścił nawet do ogłoszenia licytacji, nie stawiając towaru do dyspozycji wzgl. nie powiadamiając wysyłającego o niemożliwości wykupienia przesyłki. Przez podobne postąpienia naraziła powyższa firma referenta na poważne straty oraz przykrości. Inż. Piński dodaje do powyższego, że wie również o innych podobnych wypadkach, apeluje więc do członków, by byli ostrożni przy zawieraniu transakcyj z Kol. Opal. W dłuższej i ożywionej dyskusji Zebranie uchwala, by Zarząd przestrzegł okólnikiem w Rynku Metalowym wszystkich członków przed zawieraniem transakcyj z Tow. Kol. Opal., pozatem by wystosował do Rady Nadzorczej Tow. Kol. Opal. odpowiednie pismo z zastrzeżeniem publicznego ogłoszenia o ile podobny wypadek miałby jeszcze w przyszłości miejsce.

W wolnych głosach inż. Kasprowicz porusza kwestję spółdzielni elektrotechnicznej. — Prezes wyjaśnia, że sprawa ta jest jeszcze w opracowaniu Komisji.

Na tem porządek obrad wyczerpano: Zebranie o godz. 23,30 zamknięto.

Prezes. Sekretarz.

OKÓLNIK Nr. 7.

Z Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu otrzymaliśmy następujące pismo z dnia 17. bm. l. dz. 2861/27, które podajemy do wiadomości pp. członków.

Wobec licznych wypadków nieposyłania wbrew istniejącym przepisom uczniów i pomocników handlowych, którzy jeszcze nie ukończyli 18 lat, do dokształcającej szkoły kupieckiej, Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu, podając obowiązujące w tej mierze przepisy, zwraca się do kupiectwa wielkopolskiego z gorącym apelem, aby w interesie utrzymania dotychczasowego poziomu wykształcenia i oświaty naszego stanu kupieckiego, posyłali uczni i pomocników handlowych do dokształcającej szkoły kupieckiej.

Zgodnie z § 139 ustawy przemysłowej oraz na mocy statutu miejskiego jest właściciel przedsiębiorstwa zobowiązany do posyłania uczni i pomocników handlowych obojga płci, tak biurowych jak i handlowych, którzy nie ukończyli 18 lat, do dokształcającej szkoły kupieckiej, oraz do czuwania nad regularnem uczęszczaniem do niej. Od tego obowiązku przedsiębiorca nie może się uchylić pod żadnym pozorem n. p. z powodu nawału pracy w przedsiębiorstwie. (§ 120, ust. 1). Niezastosowanie się do powyższych przepisów pociąga za sobą karę do 20,— zł; względnie do 3 dni aresztu (§ 150, ust. 1. lit. 4). Przedsiębiorca ma obowiązek każdego ucznia wzgl. pomocnika handlowego, który 18 lat nie ukończył, najpóźniej na 6 dzień po przyjęciu zapisać do szkoły dokształcającej, a odmeldować w 3 dni po zwolnieniu ze swego przedsiębiorstwa. Uczni należy tak rychło zwolnić z pracy w przedsiębiorstwie, aby mogli na czas, oraz czysto ubrani, przybyć na naukę. Zwolnić od obowiązku uczęszczania do szkoły dokształcającej może jedynie zarząd szkoły.

Pozatem Izba przemysłowo-handlowa przypomina, że kontrakty z uczniami winny być zawierane na piśmie. Formularze umowy, sporządzone przez Izbę przemysłowo-handlową, można nabyć w Drukarni Polskiej.

Przetargi — Submisje — Licytacje

Przetarg na wykonanie prac ślusarskich, szklarskich oraz oświetlenia elektrycznego.

Wykonanie prac stolarskich, ślusarskich, szklarskich, urządzeń sanitarnych i gazowych oraz oświetlenia elektrycznego przy budowie domu mieszkalnego przy Alei Okrężnej wyda Ubezpieczalnia Krajowa na podstawie pisemnych ofert, które należy złożyć w zapieczętowanej kopercie z napisem: „Oferta na roboty . . . . . . dla domu przy Alei Okrężnej Ubezpieczalni Krajowej przy ulicy Mickiewicza" najpóźniej **w dniu 6 kwietnia do godz. 11.** — Wzory ofert można otrzymać w Ubezpieczalni Krajowej, pokój 10.

Przetarg na budowę elektrowni.

Magistrat powiatowego miasta Krotoszyna (Woj. Poznańskie) rozpisuje niniejszem **przetarg na budowę elektrowni miejskiej.** Zainteresowane firmy zechcą się zgłosić po bliższe informacje i podkładki kosztorysowe do Magistratu miasta Krotoszyna lub do technicznego doradcy inż. Karola Trompéteura w Poznaniu, Wolnica 3.

Kosztorysy należy składać w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na budowę Elektrowni Miejskiej w Krotoszynie" najpóźniej do dnia **8 kwietnia rb.** godziny 12 w Magistracie w Krotoszynie.

O dostawę umeblowania biurowego.

Zakład Ubezpieczenia Urzędników Prywatnych w Poznaniu, ul. Mickiewicza nr. 2, ogłasza **przetarg na dostawę umeblowania biurowego.**

Szczegółowy spis zapotrzebowanych mebli wydaje biuro, pokój 58. Tamże udziela się także bliższych informacyj.

Oferty należy nadsyłać do dnia 5 kwietnia rb.

Zakład Ubezpieczenia Urzędników Prywatnych.

Dostawa krawężników.

Magistrat miasta Śmigla odda w drodze publicznego przetargu **dostawę 1 200 mbż. krawężników granitowych,** łamanych, z równo ciosanemi końcżynami i przednim brzegiem, 10—12 cm grube, 30—35 cm wysokie, franco stacja Śmigiel.

Zamknięte oferty z napisem: „Oferta na dostawę krawężników" należy nadesłać do 5 kwietnia rb. do Magistratu w Śmiglu.

Publiczny przetarg ofertowy

ogłasza Okręgowa Dyrekcja Robót Publicznych m. st. Warszawy na wykonanie instalacji wodociągów i kanalizacji w Zamku Królewskim w Warszawie. Warunki wykonania robót powyższych, objaśnienia techniczne, wzór umowy, warunki przetargowe oraz przepisy o oddawaniu państwowych dostaw i robót w zakresie działania Ministerstwa Robót Publ. można przeglądać w biurze Okr. Dyr. Rob. Publ. m. st. Warszawy, Kredytowa 9, I p, pokój 7, w czasie od 9—12. Odpowiednio napisane oferty należy składać do godz. 12, **dnia 6 kwietnia 1927 r.**

Przetarg publiczny.

Komenda Straży Pożarnej stoł m. Poznania sprzeda w drodze przetargu publicznego stare i do użycia Straży poż. nie nadające się narzędzia pożarnicze i tak: 1 drabinę mechaniczną konstrukcji żelaznej do wysuwania przy pomocy zgęszczonego powietrza, wraz z wozem, na którym drabina jest zmontowana.

Jedną pompę parową, dwucylindrową wraz z wozem o powierzchni nagrzewania kotła 8,2 m² około 20 k. m. fabrykat firmy „Lausitzer Maschinenfabrik" — Bautzen.

Jedną pompę parową, przenośną, z wozem o powierzchni nagrzewania 444 mpm, nacisk do 6 atm, fabrykat firmy Bednwe, Aachen.

Jeden tender, dawniej służący do przewożenia węży, cały okuty grubą blachą żelazną.

Jeden beczkowóz stary, żelazny na 2 000 l.

Przedmioty te oglądać można na odwachu głównym przy ul. Masztalarskiej 3. Oferty na całość lub na poszczególne wozy wnosić można do biura Straży Pożarnej do dnia 5-go kwietnia 1927 r. Ustny przetarg nastąpi **dnia 7 kwietnia 1927 roku** na podwórzu Straży Pożarnej przy ul. Masztalarskiej 3, o **godz. 10 rano.**

Przetarg na dostawę ogniw.

Departament V Wojsk Technicznych M. S. Wojsk., Warszawa, Wydział Wojsk Łączności przy ul. Nowowiejskiej 3/5 (pokój 410) zamierza oddać w drodze przetargu nieograniczonego dostawę następujących artykułów: aparatów sygnalizacji świetlnej, ogniw sucho - mokrych dużych oraz ogniw sucho - mokrych średnich. Otwarcie ofert nastąpi **dnia 7 kwietnia rb.** o godz. 10, do którego to terminu należy składać oferty w zalakowanych kopertach z napisem: „Oferta do przetargu Nr. 2/Łącz." pod wyżej wskazanym adresem. — Szczegółowe warunki wyłożone są codziennie do wglądu.

Sprzedaż licytacyjna.

Jak donosi Urząd Celny w Bydgoszczy, **w dniu 6 kwietnia** rb. o godz. 10 rano odbędzie się **na składnicy celnej** (gmach Ekspedycji Towarowej) sprzedaż licytacyjna zalegających towarów, jak: 1. przetwór chemiczny, maszyna elektryczna, rysiki węglowe, 2. drut stalowy. Wymienione pod 2) pod warunkiem wywozu zagranicę. — Bliższe dane w ogłoszeniu wywieszonem w Urzędzie Celnym.

KONKURS.

Magistrat stołecznego miasta Poznania rozpisuje wśród artystów narodowości polskiej

Konkurs na projekt Pomnika Wolności w Poznaniu.

Wyznaczone nagrody: 6 000 zł, 4 000 zł, 3 000 zł oraz zakupy od 1 500 zł. Warunki konkursu można otrzymać w podpisanym urzędzie za zapłatą 5 zł. — Termin składania prac upływa dnia 1 paźdz. 1927 r.

Magistrat.

Wydział Budown. Nadziemn.

Przetarg

Warszawska Dyrekcja Dróg Wodnych, Wydział Dolnej Wisły w Toruniu, ul. Bydgoska 22, ogłasza niniejszem przetarg na dostawę 30 ton blachy żelaznej, okrętowej (Schiffbaublech) w arkuszach $2\frac{1}{2} \times 1{,}5$ m., a w szczególności: 15 ton loco Toruń dla toruńskiego Zarządu Dróg Wodnych, w grubościach 3 mm. 8 t., 4 mm. 7 ton oraz 15 ton loco Tczew dla tczewskiego Zarządu Dróg Wodnych, w grubościach 4 mm. 6 ton, 5 mm. 8 ton, 6 mm. 1 tonę.

Jakość blachy powinna odpowiadać następującym warunkom:

a) wytrzymałość (Zugfestigkeit) 36 do 44 kg./mm²;

b) wydłużenie (Dehnung) 18% przy 200 mm. próbnej długości;

c) liczba jakościowa (Qualitätsziffer) — 57.

Techniczny odbiór blachy dokonany będzie przez Okr. Inspektora Min. Przem. i Handlu na koszt dostawcy. Blacha ma być zaopatrzona w stemple odbioru.

Oferty opieczętowane z napisem na kopertach „Oferta na dostawę blachy okrętowej" z podaniem terminu dostawy należy złożyć najpóźniej do dnia 11 kwietnia r. b. w Wydziale Dolnej Wisły, gdzie o godzinie 12-tej nastąpi otwarcie ofert.

Do ofert należy dołączyć wadjum wysokości 5% wartości dostawy.

Toruń, dnia 22 marca 1927 r.

Dzierżawy, zastępstwa, personel, sprzedaże itd.

Poszukuje posady: 3920

KIEROWNIK TECHNICZNY.

Elektro - mechanik, żon., lat 39, Wielkopolanin, posiadający wyższe wykształcenie, pierwszorzędne świadectwa inżyniera - kierownika elektrowni oraz dyplom szoferski, dzielny monter i tokarz, znający maszyny w przemyśle drzewnym, maszyny parowe, motory spalinowe (systemu Diesla), akumulatory, książkowość, budowę i eksploatację elektrowni, kolejek elektrycznych i wodociągów (jest 12 lat kierownikiem elektrowni komunalnych), poszukuje posady, jako kierownik techniczny lub mistrz maszynowy, w cukrowni, elektrowni, w przemyśle drzewnym lub innym zakładzie fabrycznym. Łaskawe zgłoszenia uprasza **Henryk Daniel, Aleksandrów - Kujawski** (Elektrownia). Telefon 16.

Z powodu familijnych stosunków sprzedam mój II ptr.

warsztat reperacyjny maszyn roln.

o wymiarze 17 × 7 mtr. z urządzeniem i częściami zapasowemi, taksamo dom mieszkalny. Wolne od zabudowań, podwórze jest 26 × 14 mtr. Pośrednicy wykluczeni. Realność znajduje się w mieście na Pomorzu. Łaskawe zgłoszenia do „Rynku Metal. i Maszyn." pod nr. 3822.

Stary interes hurt i detal

towarów kolonjalnych, żelastwa i zboża, dobrze zaprowadzony, w najlepszym położeniu, istnieje od około 40 lat w mieście na Pomorzu, z spichrzami, do wydzierżawienia. **Do objęcia potrzeba około 30000,— złotych.** Zgłosz. do adm. Rynku Metalowego i Maszynowego pod nr. 3916

FABRYKA WIADER OCYNKOWANYCH W CZĘSTOCHOWIE

kompletnie urządzona, w oddzielnym, dzierżawionym budynku fabrycznym do sprzedania, ewentualnie przyjmie spólnika z odpowiednim kapitałem. Zgłoszenia pod „Intratne" do administracji „Rynku Metalowego i Maszynowego", pod nr. **3882.**

Leżąca parowa maszyna

Tandem - Compound, dwucylindrowa, wentylowa, systemu LENZ, 270 K. M., 200 obrotów, z kondensacją, fabr. SWIDERKI, LIPSK, natychmiast do sprzedania. Maszyna powyższa bezpośrednio sprzężona z generatorem fabr. A. E. G., 550 Volt, 364 Amp., 200 K. W., łącznie z rozdzielnikiem napięcia.

Zapytania kierować do firmy

Inż. Z. i J. KLOTZ — BYDGOSZCZ, Grodzka 30.
Telefon nr. 15/45. 3917

Około 50 mtr. rur

Mannesmanna o 125 mm średnicy z pierścieniami i kryzami, 2 zapory wypróbowane na 20 atmosfer. Fabrykat Bohl & Reuter Mannheim natychmiast do sprzedania.

W. J. Szwarc, Września
Zakład wyrobów miedzianych i kotlarnia. 3856

Samochód półwyścigowy Alfa-Romeo

karoserja typ Grand Prix, aluminjum polerowane, 2—3 miejsca. Motor super sport 2 lit., 10-64 HP. Szybkość 136 klm. na godz. Nadzwyczaj wygodna maszyna do sportu lub długich szybkich podróży. Okazyjnie w nowym stanie. 3924

B. Skórzewski, Zbąszyń Wlkp.

Lokomobila

nowoczesna, szybkobieżna, BADENIA 10 HP. wielkie palenisko dla torfu i drzewa. Nadzwyczaj ekonomiczna. 3925
W nowym stanie.

Mąjętn. Zbąszyń-Perzyny Wlkp.

Ognisko

do wytwarzania 1000 stopni Cels. natychmiast do sprzedania 3855

W. J. Szwarc, Września
Zakład wyrobów miedzianych i kotlarnia.

Fabryka z zapędem elektrycznym i obszernemi ubikacjami poszukuje wyrobu jakiegobądź donośnego artykułu. **Schroeder, Poznań,** Młyńska 4. Telefon 3596. 385[illegible]

Korzystnie do nabycia:

1 MŁYN KULOWY,
fabrykat Kruppa, Grusonwerk.

1 MŁYN KULOWY,
fabrykat Löhnerta, Bydgoszcz, jak również przynależne elewatory, przekładnie, Bethfiltry i t. d.

7 PATENTEK DO PRAŻENIA ŻWIRU,
systemu Kauffmanna, 5 piętrowych.

HERKULES — DO PRAŻENIA ŻWIRU,
systemu Dr. Lutgensa z przynależnemi napędami, urządzeniem transmisyjnem, kołami pasowemi i t. d.

2 DYNAMO - MASZYNY,
fabrykat Felten Guilleaume, Nr. 90552 i 91136 dla prądu stałego od 130 kw. względnie 68 kw.

Maszyny są używane, lecz w dobrym stanie. Oglądać można w każdym czasie. Reflektanci zechcą się zgłaszać do:

Superphosphat, G. m. b. H.
Gdańsk-Schellmühl. 3915

Zbiornik

na 4500 litr. o średnicy mtr. 2,65 — 1 mtr. wysoki do sprzedania. Zgłoszenia 3857

W. J. Szwarc, Września

Zakład wyrobów miedzianych i kotlarnia.

Ważne dla zakładów rzeźbiarsko — kamieniarskich

Mam korzystnie do oddania bardzo mało używaną maszynę do szlifowania i polerowania, z ruchomemi ramionami, fabryki Akt. Ges. Metredwitz vorm. Heinrich Rockstroh. Oferty proszę skierować do fy. 3849

F. Kujawski Fabryki Maszyn Odlewnia Żelaza Toruń.

Mam korzystnie na sprzedaż

1 lokomobilę „Robey“ 6-konną, 1 lokomobilę Hornsby 8-konną; obie po gruntownym remoncie, gotowe do ruchu. Papiery kotłowe beznaganne, oraz 2 **kompletne transmisje**, 13 m dłg., 60 mm⌀ i 8 m dłg., 40 mm⌀. 3863

FABRYKA MASZYN ST. NOWICKI — WITKOWO (Wlkp.).

Maszynę parową

z kotłem, 8 atm., 30 konna, rok budowy 1909, fabr. Paucksza sprzedam za cenę 4000 zł. **Zygmunt Jaśkowiak** młyn parowy, **Strzelno** Tel. 93. 3914

Samochód

ciężarowy, marki Podeus 16/45 K. M., 3-ton., używany, lecz w bardzo dobrym stanie, korzystnie do nabycia. **Towarzystwo dla Spirytusu do palenia, z o. p., Poznań, Wielka 16.** 3893

Motor benzynowy

4 HP. z całem urządzeniem, młynek i transmisja korzystnie sprzedam **Barczyński, Poznań, Bukowska 43.** 3888

Cukrownia w Środzie ma **do sprzedania** różnej wielkości

wirówki i maszyny parowe. 3876

Garnitur motorowy do młócenia

Młocarnia fabr. Flöthera 58“, młocarnia fabr. Nalder-Nalder 60“, lokomobila Cleytona 10 KM — natychmiast do sprzedania. Wszelkie maszyny po głównym remoncie. Zgłoszenia przyjmuje: **KAZIMIERZ SZCZEPKOWSKI, Gniezno.** 3803

---

15 tokarń do żelaza pociągowych

2 shapingi i 3 gryzarki oraz tokarnię karuzelową sprzeda korzystnie inż. **Z. i J. Klotz - Bydgoszcz, ul. Grodzka 30.** Telefon 1545. 3918

Samochód czterosiedzeniowy

marki Brennabor, skórą obity, z nasadzką, 12 wolt, oświetleniem elektrycznem, po gruntownym remoncie, na dobrych gumach, za 2 500 zł na sprzedaż lub do zamiany na dobrze utrzymaną tokarnię długości conajmniej 150 cm. i wiertarkę. 3878

PIOTR ZAWADKA — OSTRZESZÓW (Wlkp.)

LOKOMOBILĘ

36 K. M firmy R. Wolf, 7 atm., w dobrym stanie, można ją w biegu oglądać, sprzeda . 3879

Młyn Kucharki, pow. Pleszew

Dynamo

2×110 wolt lub 1×220 wolt, 27 kw, ca 900 obrotów, w dobrym stanie, na dogodnych warunkach oddam.

Zgłoszenia do administracji „Rynku Metalowego i Maszynowego“ pod nr. **3880.**

Zgrubiarki (Stauchmasch.), wiertarki,

wyginiarki (Biegemasch.), rogi kowalskie, opełacze syst. Dehnego 2, 2½ i 3 metr.

„ „ Victoria na 4, 3 i 2½ rzęd.

całożelazne szerokobijące młocarnie, maneże pałąkowe i kufy do wody

poleca najtaniej

Zgłoszenia pod „Lech“ do adm. „Rynku Metalowego i Maszynowego“ pod 3804.

Urządzenie fabryki przetworów owocowych

jak: 1 prasa ręczna ⌀ 700, wysoka 650 m/m, 1 miazgownica Karges Hammer-Braunschweig, długość bębna 600, - m/m, 1 gniotownik Carl Posbranetzki Dresden-Löbtau, walce kamienne długość 300 m/m i ⌀ 300 m/m, 1 maszyna do zamykania puszek Karges-Hammer, 1 maszyna do korkowania butelek, 1 autoklaf Karges-Hammer z wielokrążkiem i dwoma wkładkami i t. d. Wszystko bardzo dobrze utrzymane odda korzystnie 3850

Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza, F. Kujawski Toruń

---

2 motory na prąd stały

2 P. S., 440 woltów

1 motor na prąd stały

3/4 P. S, 440 woltów, ma na sprzedaż

Fabryka czekolady i pierników

Gustav Weese, Toruń - Mokre 3873

Sprzedam dla zmiany przedsiębiorstwa

1 lokomobilę

f-my Lanz, zupełnie nową, 1 rok w użyciu; rok budowy 1925, o sile 60 KM wraz z nowym kominem 21 m wysokim, z przedpaleniskiem do trocin. **Cena 32 500 zł.** Tylko poważni reflektanci zechcą się zgłosić do **Biura Ogłoszeń „Par“ w Poznaniu,** Al. Marcinkowskiego 11 pod **nr. 11,363.** 3868

Sprzedam

PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWLANE

większych rozmiarów, stolarnię (lokomobila 60/75 KM, 20 różnych maszyn stolarskich) wraz z tartakiem o 1 traku, zabudowania masywne, obszar placu 1 ha, w mieście powiatowem Wielkopolski, od kolei 500 m; wszelkie maszyny w bardzo dobrym stanie! Obejrzeć można w ruchu. Do przejęcia potrzeba ca 75 000 zł. — Zgłoszenia przyjmuje Biuro Ogłoszeń „Par“ w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 11 pod **nr. 11,369.** **3869**

Okazja

Samochód Chevrolet, światło elektr. gotów do jazdy za cenę 1500 zł natychmiast do sprzedania. Zgł. przyjmuje

St. PETZOLD, Września, ul. Poznańska 5.

Tel. 301. Warsztaty ślusarsko-mechaniczne. 3854

6000 I-a KOS

oryginalnych styrijskich 7, 7½, 8, 8½, 9 ręcznych sprzedaję okazyjnie przeciętnie **po zł 3**, przy odbiorze 100 sztuk włącznie opakowania franco mój skład. 3875

EDMUND NIKEL, ŁÓDŹ

Radwańska 59 telefon: 17-97. Skład maszyn rolniczy h

PAROWOZIKI

Sprzedam 1 — 2 parowozy 4 osiowe po 60 koni dla toru 600 mm, bardzo mało używane, pod parą. Do obejrzenia na stacji kolejowej Czerwony Bór ziemi Łomżyńskiej. Warunki przystępne. Informuje: 3876

Inż. Miłobędzki, Kowanówko, p. Obornicki

Okazja!

3887

Szafę ogniotrwałą prawie nową, 180 x 80 cm sprzedam tanio. **Zabłocka, Poznań,** Aleje Marcinkowskiego 1.

KUPNA

Wiertarkę Radialną

wysięg powyżej 1 mtr., zapęd elektryczny lub pasowy kupię. **T. Nowak, Fabryka Maszyn, Bydgoszcz, Gamma 6.** 3886

PRZYCZEPKĘ DO MOTOCYKLU lżejszego typu, używaną, lecz w dobrym stanie kupię: **Michał Lipko, Wierzbnik-woj. Kieleckie. Pow. Zarząd drogowy.** 3812

Kupię

żelazne kręte schody

3,20 do 3,30 wysokie. Oferty pod nr. 100 do admin. „Rynku Metalowego i Maszyn."

LOKOMOBILĘ

używaną, lecz w dobrym stanie, o sile 120—150 K. M., kupimy względnie zamienimy z ewtl. dopłatą na naszą obecnie za silną maszynę parową z kotłem parowym, pow. ogrzew. na 10 Atm. ciśnień, o sile 250 K. M. Oferty z szczegółowym opisem i ceną prosimy nadesłać do Adm. „Rynku Metalowego i Maszynowego" pod nr. 3889.

Poszukuję

tarcz pasową dwuczęściową

średnicy 2,10 metr., szerokości 35 cm.

Młyn Zdziechowa pod Gnieznem 3874

Poszukuję używanego **podornika**

do parowego pługu Fowlera 8 — 10 skibowego. Konkretne oferty z podaniem fabrykatu, roku wykonania, jakości i ceny kierować do: **Adolf Krause & Co. T. z o. p Toruń-Mokre. Telefon 646.** 3881

Kupimy ręczną windę

na ½ ct. Oferty do administracji „Rynku Metalowego i Maszynowego" pod nr. 101.

Kotły parowe

leżące 30-40 mq oraz 20 mq powierzchni ogrzew. 10 Atm. używane kupią zaraz 3848

Zakłady Przemysłowe „Chęciny" w Chęcinach

Poszukuje się celem kupna nowe lub przechodzone, lecz w dobrym stanie znajdujące się

DYNAMO

100-110 wolt. 50 amperów także tablicę rozdzielczą, akumulatory. Oferty z podaniem ceny do Administracji Rynku Metalowego i Maszynowego pod 3842.

Tokarnię używaną

lecz w dobrym stanie o wymiarach — 3 m między kłami, w mostku 450—500 mm, kupi za gotówkę **Kazimierz Rydarowski w Gorlicach.** — Proszę o podanie stanu i ceny tokarni 3814

WARUNKI DLA INSERENTÓW i ABONENTÓW:

CENY OGŁOSZEŃ: 1/1 str 100 zł, ½ str. 60 zł, ¼ str. 35 zł, 1/8 str. 20 zł, 1/16 str. 10 zł. Ogłoszenia na okładce z dopłatą. Ogłoszenia z zagranicy oblicza się według osobnej taryfy. W wydaniach specjalnych obowiązuje inna taryfa. Miejscem wykonania zleceń i zapłaty jest Poznań. Przy wszelkich kwestjach spornych miarodajny jest Sąd Powiatowy w Poznaniu. Na wypadek skargi sądowej, nadzoru sądowego lub konkursu wszelkie rabaty upadają. Konto czekowe P. K. O. w Poznaniu Nr. 202-796.